Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • 16 август 1969 йил, шанба • № 190 (14.353). • Баҳоси 2 тийин.

ЛЕНИНЧА МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

РЕЖАЛАР, ЗАФАРЛАР

ТЕХНИКАГА ТАЯНАМИЗ

Тошкент область, Урта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхоз бош механиги Турсунбой Аҳмедов ҳикоя қилади:

— Ғўза парвариши қандай боряпти?

— Ўзбекистон партия ва Ҳукуматининг «Республика колхозлари, совхозлари ва тайёрлов пунктларини 1969 йилги пахта ҳосилини териш ва тайёрлашга ҳозирлаш тўғрисида»ги қарори қандай бажариляпти?

Мухбиримиз Турсунбой Аҳмедовга ана шу саволлар билан мурожаат қилди.

— Колхозчиларимиз механизаторлар билан ҳамкорликда ишлаб 1510 гектар майдонда мўл ҳосил етиштирмоқдалар. — деб гап бошлади бош механик. — План бўйича ҳар гектар майдондан 26 центнердан «оқ олтин» топширишимиз керак. Лекин ҳосил чўғини чамалаб кўриб, гектар бошига 30 центнердан ошириб пахта сотамиз, деб турибмиз.

Бунинг учун экин парваришини кўнгилдагидек ташкил этдик. Бутун куч ва техника воситалари ғўза қатор ораларини культивация қилиш, озиқлантириш ва суғоришга тўла сафарбар этилди. Тракторларнинг икки сменада ишлаши таъминланди. Сувчиларимиз ғўзаларга кеча-ю кундуз об-ҳаёт тарамоқдалар. Ғўза парвариши билан боғлиқ бўлган ишларнинг барчаси агротехника муддатларида ўтказилмоқда. Ҳар туп ғўза қалб қўри, меҳр зиёси билан ардоқланаётганлиги туфайли ҳозирнинг ўзидаёқ 5-6 тадан тўқ кўсак туккан.

Тошпўлат Исроилов, Юнис Йўлдошев, Худойберди Дадашев ўртоқлар бошлиқ бригадаларда айниқса юқори ҳосил етиштирилмоқда. Бу бригадалар экинни пахта терими бошлагунча ташаббус билан майдонга чиқдилар. Ғолиб нишига қадар парвариш қилаверамиз, деган пахтакорлар ташаббуси ҳамма бригадалар томонидан қўллаб-қувватланди. Ғўза парвариши ҳамма жойда кучайтириб юборилди. Август ҳам ҳосил тўплаш ойи деб эълон қилинди. Пайкаллардаги ғўзанинг ривожланишига қараб минерал ўғитлар билан озиқлантиришни тўхтатганимизга ҳам анча бўлди. Ғўза чеканкаси жуда қисқа муддатда сифатли ўтказилди. Бу билан экиннинг серҳосил бўлиб ривожланишига шароит яратилди.

Ҳозир ҳамма участкаларда, бригада ва звеноларда трактор культиваторларига ҳимоя тўсиқлари ўрнатилиб ишлатилмоқда. Ғўза тупларига шикаст етказмаслик, ҳосил тугунчаларининг тўкилиб кетишига йўл қўймаслик мақсадида шундай қилинаётир. Айни вақтда ғўзага «шарбат» оқизилмоқда. Бунда пайкаллардаги экиннинг қай даражада ривожланаётганлиги, ҳосил тугунчалари миқдори ҳисобга олинмоқда. Бизда ғўза пайкалларини захлатиб юборишга мутлақо йўл қўйилмайди. Фақат чанқаган майдонлардаги ғўзалар об-тобида суғорилади. Айниқса тунги суғоришга алоҳида аҳамият беряпмиз.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг янги ҳосилни йиғиб-териб олишга тайёргарлик кўриш тўғрисидаги қарори пахтакорлар томонидан қизғин маъқулланмоқда. Биз ўз ишимизни ана шу қарор асосида ташкил этмоқдамиз.

Дала гвардиячилари 1200 гектар майдондаги пахтани агрегатларда териб беришади. Ана шу майдонлардаги ғўза машинабоп қилиб ўстирилмоқда. Суғориш эгатлари қатор оралари бўйлаб тўппа-тўғри ва чуқур олиняпти. Бундай қилиниши агрегатларнинг чайқалмасдан тўғри юришига ва шпинделларнинг чаноқлардаги пахтани яхши қамраб олишига имконият яратади. Шу билан бирга, пахта ифлосланмайди, ерга тўкилиб нобуд бўлмайди.

Ғўзани калтабўғин қилиб ўстиришда механизаторларимиз катта жасорат кўрсатаётганлигини алоҳида таъкидламоқ керак. Қудрат Раҳматов, Раҳматилла Исломқулов, Қаҳҳор Қурбонов каби тракторчиларимиз ўзлари парвариш қилаётган пайкалларнинг пахтасини ҳам ўзлари териб олишади. Шунга кўра, улар ғўза тупларининг ётиб қолмаслиги ва ҳаддан ташқари ғовлаб кетмаслиги учун парваришни об-тобида ўтказишяпти.

Социалистик мусобақани кун сайин қизитаётган ремонтчиларимизнинг ҳам ҳиммати баланд. Улар 37 та терим машинасининг ҳаммасини созлаб қўйишди. «Зангори кема»лар тағин бир карра кўздан кечирилиб, бенуқсон ремонт қилинганлиги аниқланди. Мавжуд 13 та кўрак тозалаш машинасидан 8 таси шайлаб қўйилди. Қолган агрегатлар ҳам 20 августга қадар тўла-тўкис ремонтдан чиқарилади.

Техникани мавсумга тайёрлашда ремонтчилардан Собир Азимов, Тангир Холмуродов, Фарҳод Қодиров ва бошқалар ҳаммага ўрнак кўрсатишди ва кўрсатишяпти. Ремонтдан чиққан ҳар бир агрегат эҳтиёт қисмлар билан таъминланган. Механизмлар участка ва бригадаларга бириктиб қўйилган.

Бу йилги терим мавсумини қисқа муддатда ўтказиш мақсадида колхоз правлениеси ва партия ташкилоти конкрет тадбирлар белгиладилар. Шу тадбирларга кўра, машина теримига кўпроқ зўр берилади. Агрегатлар икки сменада ишлатилади. Бунинг учун ҳар бир машинага иккитадан механик-ҳайдовчи тайёрлаяпмиз. Терим тақдирини машиналар ва уларни бошқараётган механизаторлар ҳал қилишига жиддий эътибор бериб, механик-ҳайдовчиларга бир қанча қулайликлар яратиб бермоқдамиз.

Ғўза парваришини пахта терими бошланишига қадар давом эттиришга аҳд қилган деҳқонларимиз ваъдасининг устидан чиқиш учун нимаики зарур бўлса, барчасини маромида бажо келтиришади.

АНДИЖОН. Ғўза парваришини йиғим-теримгача давом эттиришга аҳд қилган Избоскан районидаги «Октябрь 50 йиллиги» совхози коллективи шу кеча-кундузда бир ғайратга ўн ғайрат қўшиб ишламоқдалар. Уларнинг бу йилги марраси 30 центнер. Пахтакорларга мўл-ҳосил тўплашда халқ контроли яқиндан ёрдам кўрсатаётир. Суратда: (чапдан) еттинчи бўлим халқ контроли группаси раиси Ж. Мамадалиев, шу бўлим бошқарувчиси А. Мамажонов ва бригада бошлиғи У. Абдуллаев ўртоқлар ғўза культивациясининг сифатини кўздан кечирмоқдалар.

Р. АШУРОВ фотоси, (ЎзТАГ).

Фотолавҳалар

Карадрина бу йил хоразмликлар учун катта қийинчиликлар туғдирди. Айниқса, ҳашаротга қарши курашда Хива районидаги Карл Маркс номли колхоз химизаторлари катта кураш олиб бордилар. Суратда: мазкур колхоз химизатори К. Давлатов ҳашаротга қарши курашда намуна бўлмоқда.

И. ИСМОИЛОВ фотоси.

ТЕЖАМКОРЛАР

Оҳангарон ГРЭСи коллективи электр энергия ҳосил қилиш етти ойлик планини муваффақиятли бажарди. Нурчилар тежамкорлик учун кураш мусобақасини авж олдираётирлар. Йил бошидан буён станция эҳтиёжлари учун сарфланадиган энергиядан 2 миллион 139 минг киловатт-соат тежалди, шунингдек 220 тонна ёқилғи иқтисод қилинди.

В. УЛМАСБОЕВ.

АВИАТОРЛАР ҒАЙРАТИ

Ўзбекистон Граждан авиацияси бошқармаси корхоналари коллективлари социалистик мусобақасида Нукус аэропортининг коллективи пешқадамликни қўлдан бермаяпти. Утган кварталда нукусликлар СССР Граждан авиацияси министрлиги бўйича учинчи ўринни ва Ўзбекистонда биринчи ўринни эгалладилар.

Ю. МАРТИНЕНКО.

ЯНГИ ҚУВВАТЛАР

Сирдарё областидаги Гулистон ремонт-механика заводида янги ишлаб чиқариш қувватлари кетма-кет фойдаланишга топширилмоқда. Шу чоққача экскаваторларнинг тормоз қисмлари Москва областидан ташиб келтирилар эди. Эндиликда бу деталь заводнинг ўзида тайёрланадиган бўлди. Яқинда соатига 150 куб метрдан ортиқ кислород ишлаб чиқариладиган цех ҳам фойдаланишга топширилди. Шу билан бундай маҳсулотни Чирчиқ ҳамда Бекобод шаҳарларидан ташиб келтириш учун сарфланадиган маблағлар тежалмоқда.

Т. СОЙНАЗАРОВ.

УНУМДОРЛИК ОРТМОҚДА

Шаҳрисабз шаҳридаги консерва заводида маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми ва маҳсулот турлари ортиб бормоқда. Бугунги кунда 85 хил маҳсулот тайёрланмоқда.

Яқиндагина заводда янги хил автомат машиналар жорий этилди. Булардан бири «КТС-60» маркали томат шарбати тайёрлайдиган комбайндир. Комбайн ишлаб чиқариш қувватини 1 миллион 300 минг бачкага етказди. Бундан ташқари данакли меваларни тозалайдиган машина, олма шарбати тайёрлайдиган янги линия ва 2 минг тоннали холодильник фойдаланишга топширилди.

Э. ҲАСАНОВ.

ТЕХНИКА ТАХТ

Илғор механизаторлар машина теримига ҳозирдан тайёргарлик кўришяпти. Оққўрғон районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозида ҳам худди шундай. Хўжаликда бу йил етиштирилган ҳосилнинг 12800 тоннаси «зангори кема»ларда йиғиштириб олинади. Шунга кўра ғўзалар машина теримига мослаб парвариш қилинмоқда. Чеканка ҳам машиналарда ўтказиляпти.

Совхоз механизаторларининг ҳиммати баланд. Коммунист Жўра Ҳайдаров раҳбарлигида терим агрегатлари совхоз устахонасида ремонт қилинмоқда. 110 та агрегатнинг ҳаммаси сифатли ремонтдан чиқариб қўйилди. Терим агрегатларини созлашда Александр Мишченко, Юрий Ашуров, Валентин Маркелов, Пётр Шиткин каби ремонтчилар алоҳида намуна кўрсатишди.

Шу кунларда совхоз далаларини айлансангиз, «Бу ернинг пахтаси машинада терилади» деган ёзувларга кўзингиз тушади. Дарҳақиқат, шу пайкалларда терим агрегатлари жавлон урадиган вақт узоқ эмас.

Сalma Мустафо, Алихон Акромов, Кодир Мақсудов, Холхўжа Азизхўжаевлар бошлиқ бригадаларда айниқса пахтадан мўл ҳосил етиштирилди. Мазкур бригадалар ҳосилнинг ҳаммасини агрегатларда саранжомлаб олишади. Шу боисдан ҳам барча майдонлардаги ғўзалар калтабўғин қилиб ўстириляпти. Ҳар гектар майдондан 35-40 центнердан «оқ олтин» олиш учун барча имкониятлар мавжуддир. Чунки, ҳар туп ғўзада ҳозир 8-10 тадан бўлиқ кўсак санаш мумкин.

Мазкур бригадалар машина теримини биринчи бўлиб бошлаш учун ҳамма нарсани шай қилиб қўйдилар.

Ф. ЛУТФУЛЛАЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбирлар постининг аъзоси.

ЗАРБДОР ОЙДА

ТЕРМИЗ, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Райондаги «Таллимарон» пахтачилик совхози меҳнаткашлари 2900 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 25 центнер ўрнига камида 30 центнердан «оқ олтин» етиштиришга аҳд қилишган. Ҳозир ҳам ғўзанинг комплекс парвариши қизғин давом эттиряпти. Айниқса бу йил гектаридан 45 центнердан ҳосил етиштиришга бел боғлаган Ш. Эгамбердиев, А. Тўраев, К. Худойназаров, П. Жўраев, Қ. Худойқулов ўртоқлар бошлиқ бригадаларда август—мўл ҳосил тўплашда зарбдор ой деб эълон қилинди ва иш шунга яраша ташкил этилди.

Ўзбекистон партия ва ҳукуматининг бу йилги пахта ҳосилини териш ҳамда тайёрлашга ҳозирлик кўриш ҳақидаги қарорига жавобан совхознинг барча бўлим ва бригадаларида экин яна бир марта текшириб чиқилди ҳамда мавжуд техника ва ишчи кучлари ғўза парваришига тўла сафарбар этилди. Август ойида барча майдондаги ғўзани икки марта комплекс парвариш қилиш, қолоқ участкалардаги экинни эса уч марта парвариш қилиш юзасидан белгиланган тадбирларни амалга ошириш учун кураш янада кучайтирилди. Авжи паст ғўзаларга «шарбат» оқизиляпти.

Сувчилар сони 50 киши кўпайтирилди, ғўза қатор ораларини культивация қилаётган агрегатлар сони эса 15 та оширилди. Шу нарса қувончлики, сувчилар ва механизаторлар белгиланган нормаларни ошириғи билан сифатли адо этмоқдалар.

Миришкорлар мўл ҳосил тўплаш мақсадида ғўза чеканкасини ҳам агротехника қоидаларига амал қилган ҳолда ўсимликларнинг ривожланишига қараб ўтказмоқдалар. Бу муҳим ишни 10 кун ичида тугаллашга қарор қилинди.

Бунинг учун совхоз маъмурияти ва партия ташкилоти далада ишлаётган кишилар сонини 300 кишига оширди. Ҳозирги вақтда ғўзани парвариш қилишда 1500 киши фаол қатнашяпти. 45 та дала шийпонининг ҳаммасида иссиқ овқат пиширилмоқда. Бу ерда пахтакорлар газета-журналларнинг янги сонларини ўқияптилар.

Бригадалар ва бўлимлар ўртасидаги социалистик мусобақа якунлари ҳар 10 кунда бир марта якунланяпти. Илғор бригадаларга кўчма Қизил байроқ, илғор ишчиларга эса кўчма вимпеллар ва пул мукофотлари бериб бориляпти.

Моддий манфаатдорлик ва рағбатлантиришнинг тўғри йўлга қўйилиши дала ишларининг суръатини оширишда катта роль ўйнамоқда. Масалан, Очил Тангриев бошлиқ бўлимда 13 культиватор билан ҳар куни 80-90 гектар майдондаги ғўза қатор оралари сифатли культивация қилинмоқда.

Бухоро область Навоий районидаги «Нарпай» совхози пахтакорларининг Андижон областидаги «Савай» совхози ишчиларига қарата ёзган очиқ хати «Таллимарон» совхозининг механизаторларини ҳам янги зафарларга илҳомлантириб юборди. Таллимаронлик азаматлар бу йил пахтанинг камида 80 процентини «зангори кема»лар бункеридан тўкишга сўз бердилар. Бу масъулиятли вазифанинг уддасидан муваффақиятли чиқиш учун машина теримига тайёргарлик ҳозирданоқ авж олдириб юборилди: машина терими ўтказиладиган майдонлар белгиланди ва бу карталар механик-ҳайдовчиларга бириктиб қўйилди.

Совхоз механизаторлари барча пахта териш машиналарини 20 августгача ремонтдан чиқаришга сўз бердилар. Машина теримини икки сменада ташкил этиш мақсадида ҳар бир агрегатга икки кишидан иборат механик-ҳайдовчи бириктиб қўйилди.

Таллимаронлик деҳқонлар ғўза парваришини пахта пишиб етилгунга қадар сира тўхтатмасдан давом эттиришга, зарбдор ойда мўлжалдагидан ҳам кўп ҳосил тўплашга аҳд қилганлар.

А. ХАЛИЛОВ.

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

БУХОРО, 15 август. (ЎзТАГ). Бугун бу ерда Бухоро область партия комитетининг пленуми бўлиб ўтди. Пленумда Томди, Конимех ва Ғиждувон район партия комитетларининг шу районларда чорва қишловига тайёргарлик ва мол туёғини кўпайтириш тўғрисидаги ҳисоботлари муҳокама қилинди. Муҳокама этилган масала юзасидан кенг қарор қабул қилинди.

Пленум ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Г. Ломоносов қатнашди.

ТАШАББУС—ҚАНОТИМИЗ

Қирқ центнерчилик ҳаракатига биринчи бўлиб қўшилган Киров районидаги «Бешариқ» совхозининг Жўрабой Норқулов бошлиқ бригадаси аъзоларининг бу йилги ҳиммати баланд. 70 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 40 центнердан ҳосил етиштирилади. Кўзланган мақсадга эришмоқ учун ғўзалар меҳр билан парвариш қилинмоқда, об-тобида суғорилмоқда. Трактор культиваторларининг бир меъёрда ишлашига қулайлик туғдириляпти. Барча майдондаги ғўза машинабоп қилиб ўстирилаётир.

Ш. ШАМСИДДИНОВ.

* * *

Хоразм областида қирқ центнерчилар ҳаракати кенг қулоч ёзмоқда. Шовот районидаги «Москва» колхозининг Раҳимберган Йўлдошев бошлиқ бригадаси аъзолари ҳам Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Қумрихон Рустамованинг ватанпарварлик ташаббусига қўшилдилар. Азамат пахтакорлар 71 гектар майдонининг ҳар гектаридан 55 центнердан мўл ҳосил етиштиришга аҳд қилдилар. Шу муносабат билан ғўза парвариши ҳар қачонгидан ҳам кучайтириб юборилди. Бригадада ҳозир ғўзалар бешинчи марта комплекс парвариш қилинаётир. Ҳар туп ғўзада 8-9 тадан тўқ кўсак санаш мумкин.

Р. ОТАХОНОВ.

ИШЧИ — ШАРАФЛИ НОМ

ШОГИРДЛАР

Сулаймон Нишонов Қувасой шаҳрида ҳурмат-иззат орттирган отахонлардан. Ота 68 ёшга кирган бўлса ҳам цемент комбинатида баракали меҳнат қилиб келмоқда. Механика цехида унинг шогирдлари жуда кўп.

1929 йилнинг август ойида ота цемент комбинатига қоровуллик вазифасига ишга қабул қилинди. Шу ердаги ишлар билан танишиб юриб, касб ўрганди. Цемент тайёрлайдиган ускуналарни ремонт қилиш, созлашда қарашиб юрди. Кейинчалик малакали ишчилар қаторига қўшилди.

Шундан буён Қувасой цемент заводида ишлайди. Бу орада Ватан мудофааси учун бўлган жангларда қатнашди, немис-фашист босқинчиларнинг додини берди. Фронтдан қўш орден ва медаллар тақиб келди. Яна қайтиб ўз севимли корхонасида ишини давом эттирди.

Жанг қуролини тинч меҳнат қуроли билан алмаштирган Сулаймон Нишонов ҳозирги кунда 20 дан ортиқ шогирди билан бирга ишламоқда. Улар ҳам касбларини пухта ўзлаштириб олишган. Р. Мамажонов, В. Сатторов, Т. Қодиров, С. Қодирқулов ўртоқлар коммунист Сулаймон отанинг энг севимли шогирдлари бўлиб, меҳнатда устоз ишончини оқламоқда.

Қирқ йиллик меҳнат фаолияти давомида Сулаймон ота Нишонов кўплаб мукофотлар олди.

Отанинг ўзи шогирдлари ва фарзандлари даврасида меҳнатда шахсий намуна кўрсатяпти. Смена топшириқларини 160-170 процентдан адо этяпти.

Қ. РАҲИМОВ,
Қувасой цемент комбинати.

ТАСС АХБОРОТИ

ОЙНИ ТАДҚИҚ ҚИЛИШ ДАВОМ ЭТМОҚДА

«ЗОНД-7» СОВЕТ АВТОМАТ СТАНЦИЯСИ ЕРГА ҚАЙТИБ ТУШДИ. УЧИШ ПРОГРАММАСИ БАЖАРИЛДИ

Ойни тадқиқ қилиш Совет программасида ўтказилаётган янги космик эксперимент 1969 йил 14 августда муваффақиятли тугалланди.

8 августда парвоз қилган «Зонд-7» автомат станцияси Ойни айланиб учиб ўтди ва катта ҳажмдаги илмий-техникавий тадқиқот ишларини ва экспериментларни бажариб, учиши бошқарилаётган ҳолда Ер атмосферасига туширилди ва Совет Иттифоқи территориясининг Кустанай шаҳри жанубидаги белгиланган районга равон қўндирилди.

«Зонд-7» автомат станцияси Ернинг сунъий йўлдоши орбитасига чиқариб қўйилганлиги ва учишни тезлатиш блоки ишга туширилгандан кейин Ойга томон учиш траекториясига ҳисоблаб қўйилган вақтда чиқиб олганлиги илгари хабар қилиб ўтилган эди. 11 августда станция траекторияси тўғрилаб қўйилганидан кейин, у Ойни айланиб учиб ўтди.

Учиш трассасида космик фазонинг, Ойнинг ва Ой атрофидаги фазонинг физикавий характеристикалари илмий ўлчаб кўрилди, шунингдек турли олисликларда Ернинг ва Ойнинг фотоаппарат билан суратлари олинди.

Такомиллаштирилган борт системаларини ва станция агрегатларини синаб кўришга доир қуйидаги кўпгина техникавий экспериментларни ўтказиш учиш программасига киритилган эди.

Станция учишнинг ҳамма босқичларида уни бошқаришнинг оптимал қонунини таъминлайдиган ва станцияда ўрнатилган электрон-ҳисоблаш машинасидан фойдаланиб, ҳаракатни бошқариб туриш системалари;

— Йўлни юлдузларга қараб тўғрилашнинг ниҳоят даражада аниқ ишлайдиган системалари;

— Станциядан маълумотларни қабул қилиб олиш ва унга маълумотлар юбориб туриш ҳамда станция ҳаракатининг параметрларини қайд қилиш учун олис радио алоқа ишларини бажарадиган ва станцияда ўрнатилган аппаратлар;

— Станцияда ўрнатилган системаларнинг ишлашини контрол қилиб турадиган телеметрик система;

— Космик кемаларни радиациядан ҳимоя қилиш ҳамда туширилаётган аппарат ичида радиация дозаларини контрол қилиб туриш воситалари.

«Зонд-7» станцияси аэродинамик кўтарувчи кучдан фойдаланилган ҳолда траектория бўйлаб, ер атмосферасига туширилди. Станцияни атмосферага тушириш олдидан ўз вақтида программани бажарадиган қурилмадан берилган команда бўйича, станциядан тушириладиган аппарат ажратилди. Тушириладиган аппарат атмосферага икки марта шўнғигандан кейин, аэродинамик тормозланиш натижасида мазкур аппаратнинг учиш тезлиги иккинчи космик тезликдан (секундига 11 километрдан кўпроқ тезликдан) секундига 200 километргача бўлган тезликка тушириб қўйилди. 7,5 километр баландликда парашютлар системаси ишга солинди. Ерга қўнишга яқинлашган пайтда равон қўндирадиган двигателлар автоматик равишда ишга туширилди.

«Зонд-7» совет автомат станцияси учиш программасини тўла бажарди. Ойни ва Ой атрофидаги фазони атрофлича ўрганиш учун космик воситаларни такомиллаштириш соҳасида янги қадам қўйилди. Станциянинг такомиллаштирилган системалари қай даражада ишлай олиши тўғрисида янги тажриба маълумотлари ҳамда космик фазони тадқиқ қилишга доир илмий натижалар қўлга киритилди.

ЛЕНИНЧА ИШ УСЛУБИ УЧУН

ОММАНИНГ ЕТАКЧИЛАРИ

Совет давлатининг асосчиси В. И. Ленин Советлар омма билан мустаҳкам боғланган халқ ҳокимияти органлари эканлигини, уларнинг иш услубини такомиллаштириш ва социалистик демократияни тобора ривожлантириш зарурлигини кўп марта уқтириб ўтган эди. Коммунистик партия доҳиймиз В. И. Ленининг кўрсатмаларини оғишмай бажара бориб, меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг фаолиятини кучайтириш, умумхалқ давлатини ривожлантириш тадбирларини изчиллик билан амалга оширяпти.

Партия XXIII съезди қарорларида, КПСС Марказий Комитетининг қишлоқ ва посёлка Советлари ишини яхшилаш тўғрисидаги қарорида маҳаллий Советларнинг чинакам халқ ҳокимияти органлари сифатидаги ролини ошириш тадбирлари белгилаб берилди. СССР Олий Совети ва Иттифоқдош Республикалар Олий Советлари қишлоқ ва посёлка Советлари ҳақида Қонун қабул қилди. Бу Қонунга мувофиқ, Советлар ижроия органларининг ҳуқуқлари кенгайтирилди.

Маҳаллий Советларнинг халқ хўжалигига ва маданий қурилишга раҳбарлигининг форма ва методларини такомиллаштириш, уларнинг ташкилотчилик фаолиятини кучайтириш ва ташаббускорлигини оширишда анча ишлар қилинди. Бу соҳада каттагина тажриба тўпланди. Областдаги саноат корхоналари, транспорт ва қурилиш ташкилотларида, колхозларда Советларнинг таъсир кучи ошиб боряпти. Халқ маорифи, соғлиқни сақлаш, социал таъминот, савдо, умумий овқатланиш, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ва ободончилик ишларини яхшилашда маҳаллий Советлар ташкилотчилик кўрсатаётирлар.

Социалистик демократия принциплари ленинча иш услуби Советларнинг кундалик фаолиятига чуқур сингиб боряпти. Область, шаҳар, район ва қишлоқ Советларининг сессияларида халқ хўжалиги ва маданиятни ривожлантиришга қаратилган муҳим ҳаётий масалалар муҳокама қилинмоқда. Қабул қилинган қарорларнинг ижросини мунтазам текшириб бориш, сессияларда ижроия комитетларнинг фаолияти тўғрисидаги ҳисоботларни эшитиб туриш қоида бўлиб қолди.

Қишлоқ хўжалик артели Уставига риоя қилиш, ирригация ва мелиорация қурилиши ҳамда янги ерларни ўзлаштиришнинг бориши, жамоат чорвачилигини ривожлантириш юзасидан меҳнаткашлар депутатлари область Совети қабул қилган қарорларнинг қандай бажарилаётганлиги кейинги сессияларда ишчанлик, талабчанлик руҳида муҳокама қилинди. Ижроия комитетнинг ҳар бир мажлиси олдидан қарорлар ижроси тўғрисида ахборот бериш қатъий тартибга айланди. Область ижроия комитетининг ўз бўлимлари ва бошқармалари билан биргаликда районлардаги бўлимларга бориб уларнинг талаб ва эҳтиёжларини билиб олиши ишга фойда келтиряпти.

Маҳаллий Советлар депутатлар билан ишлашга катта эътибор бераётирлар. Мунтазам равишда «Депутатлар куни» ўтказилмоқда. Депутатлар даврасида Советларнинг сессиясига тайёргарлик кариш ва уни ўтказиш, депутатларнинг ҳуқуқлари ва бурчлари, умумхалқ контролини амалга оширишда депутатларнинг роли тўғрисидаги ва бошқа қатор масалалар муҳокама этилди.

Ижроия комитетлар коллектив раҳбарлик принципига изчиллик билан амал қилмоқдалар. Илгари область ижроия комитети аъзолари сони 11 киши бўлса, кейинги сайловдан сўнг 15 кишига етказилди. Ижроком аъзолари орасида Урганч шаҳридаги В. И. Ленин номли тикув фабрикаси ишчиси Ойбиби Жабборова, Ҳазорасп районидаги Нариманов номли колхоз агрономи Нурулла Машарипов, Урганч районидаги Ленин номли колхоз сут соғувчиси Ҳожар Хўжаниёзова каби оддий кишилар кўп. Ҳар бир ижроком аъзосининг фикр-мулоҳазаси эътиборга олиниб, масала бамаслаҳат, оқилона ҳал этилади. Сессия кун тартибидаги масалаларни муҳокама қилишда депутатларнинг актив иштирок этиши, қарорларнинг конкрет аниқ мақсадга мувофиқ қаратилган бўлиши таъминланади.

Сессияларга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказишда доимий комиссиялар актив иштирок қилмоқдалар. 1968 йил мобайнида доимий комиссиялар сессияларда ҳамда ижроия комитет мажлисларида 197 та доклад ва қўшимча доклад қилинди. Область Советининг 16 та доимий комиссиясида 116 аъзо бор. Комиссия аъзоларининг ҳаммаси юксак бурчни англаб, ишда ташаббус кўрсатяпти. Ҳазорасп районидаги «Коммуна» колхози раиси Иброҳим Жабборов қишлоқ хўжалик доимий комиссияси ишига бошчилик қилмоқда. Комиссия қишлоқ хўжалик экономикасига доир бир неча актуал масалани сессия ва ижроком мажлислари муҳокамасига киритди. Молия-бюджет доимий комиссияси (раиси М. Юсупов) транспорт ва алоқа доимий комиссияси (раиси Ражабов) область Совети сессияси ва ижроия комитет мажлисларига киритган масалалар диққатга сазовордир.

Сессияларда ижроком фаолияти тўғрисидаги ҳисоботларни эшитиш, бўлимлар ва бошқармалар фаолиятини ижроком мажлисларида муҳокама қилиш ижобий натижа беряпти. Бу бошқарув аппарати ишини назорат қилиш ва ижрони текширишнинг мақбул методидир. Область ижроия комитети бўлимларида ижрочи текширишнинг қўйилиши тўғрисидаги масала ижроком мажлисида қараб чиқилди. Урганч районидаги Чотқўпир қишлоқ Советининг юбилей режалари область ижроия комитети томонидан маъқулланди.

Советлар фаолиятида ва уларнинг ижроия органлари ишида жамоатчилик асослари кенг ривожланмоқда. Ижроия комитетларнинг штатсиз бўлимлари ташаббуси ошиб боряпти. Қўшкўпир район ижроия комитетининг штатсиз бўлими 3 та қишлоқ Совети фаолияти тўғрисидаги ҳисоботни район ижрокоми муҳокамасига киритди. Хива район ижроия комитети мажлисида штатсиз бўлим ташаббуси билан район ижрокоми бўлимлари ариза ва шикоятларга қандай муносабатда бўлаётганлиги ҳақидаги масала қараб чиқилди.

Меҳнаткашларни қабул қилиш, уларнинг ариза ва шикоятларига сезгирлик билан муносабатда бўлиш — маҳаллий Советлар фаолиятининг энг муҳим қисми, ғоят масъулиятли ишидир. Шу йилнинг уч ойи мобайнида меҳнаткашлардан тушган 130 хат ва шикоятнинг кўпчилигида ҳақли талаблар, фойдали таклифлар айтилган. Бу ҳаққоний талабларни қондириш учун ўз вақтида конкрет тадбирлар кўрилди.

Партиямиз В. И. Ленин васиятларига амал қилиб, бизга ютуқлар билан кибрланмаслик, асосий эътиборни ҳал этилмаган масалаларга қаратиш, камчиликларни кўрабилиш ва ўз вақтида бартараф этиш тўғрисида таълим бериб келмоқда. Биз ишимизда йўл қўйилаётган жиддий камчиликларни тугатиш тадбирларини кўрмоқдамиз.

Областимизда баъзи саноат корхоналари ишлаб чиқариш планларини бажармаётирлар, меҳнат унумдорлиги паст. Капитал қурилиш топшириқларини барбод этиш ҳоллари учрайди. Аҳолига савдо, медицина, алоқа хизмати кўрсатишда, халқнинг ўсиб бораётган маданий-маиший эҳтиёжларини қондиришда жиддий камчиликлар мавжуд. Маҳаллий Советлар ва уларнинг доимий комиссиялари, халқ назоратчилари ва жамоатчи активлар ишдаги нуқсонларга кескин барҳам бериш учун қатъий кураш олиб бормоқдалар.

Қишлоқ хўжалиги соҳасида ҳал этилиши лозим бўлган қатор актуал масалалар бор. Жамоат чорвачилигини рентабелли тармоққа айлантириш, алмашлаб экишни жорий этиш, янги ерларни ўзлаштириш, ирригация-мелиорация қурилишларини тезлатиш, колхоз қишлоқларини шаҳар типида қайта қуриш ишлари ва бошқа муҳим масалалар Советлар ҳамда унинг ижроия органларидан зўр ташкилотчилик кўрсатишни талаб этяпти.

Меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советлари ленинча иш услубига, партиямиз кўрсатмаларига оғишмай риоя қилиб, область олдидаги улкан вазифаларни, В. И. Ленин юбилейи шарафига олинган мажбуриятларни муваффақиятли бажаришга ўз ҳиссаларини қўшадилар.

Р. ЭШЧОНОВ,
Меҳнаткашлар депутатлари Хоразм область Совети ижроия комитетининг раиси.

ПАРТИЯ АХБОРОТИ

САМАРҚАНД ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИДА

ЛЕНИНЧА ЖУМАЛИКЛАР

Область партия комитети ленинча жумаликлар ўтказишга алоҳида аҳамият бермоқда. Колхозлар ва совхозларда, саноат корхоналари ва муассасаларида «Ленинча жумалик» кунини ўтказиш учун область партия комитети секретарлари, бюро аъзолари, область партия, совет ва хўжалик ташкилотларининг раҳбар ходимларидан иборат сиёсий докладчилар танланган. Улар жумаликларни юксак савияда ўтказишга даъват этилган.

Жойларда, план бўйича ҳар ойда бир марта «Ленинча жумалик» ўтмоқда. Йил бошидан бери жумаликларга қирқ мингдан ошиқ киши қатнашди.

ЯХШИ ТАЖРИБА

Ўзбекистон КП область комитети Ургут районида кадрларга иқтисодий билим асосларини ўқитиш масаласини қараб чиқди. Районда колхоз ва совхоз раҳбарлари ҳамда мутахассисларнинг иқтисодий билим савияларини ошириш юзасидан бир мунча ишлар қилинган. Ўтган йил ва бу йил бошидан бери колхоз раислари ва бошланғич партия ташкилотлари секретарлари билан икки марта, бухгалтер ва табелчилар билан 4 марта, бригада бошлиқлари ва чорва ферма мудирлари билан бир неча марта тажриба алмашиш семинарлари ўтказилди.

Обком яқинда район партия комитетининг кадрлар билан ишлашдаги тажрибасини маъқуллаш билан, ҳали бу соҳада жиддий камчиликлар борлигини кўрсатиб ўтди. Район партия комитетига кадрлар, хусусан чорва мудирлари ва бригада бошлиқларини танлаш ҳамда тарбиялашга алоҳида эътибор бериш кераклиги уқтирилди.

ҲУҚУҚ ВА БУРЧ

Булунғур районидаги «Октябрь» колхозининг клубига шу райондаги колхоз ва совхозлардан қарийб 700 коммунист тўпланди. Район партия комитети томонидан ўтказилган коммунистларнинг бу тармоқ партия йиғилишида КПСС Устави асосида коммунистнинг ҳуқуқ ва бурчи ҳақидаги масала муҳокама қилинди. Ҳозирги вақтда районда 97 бошланғич партия ташкилоти, 139 цех партия ташкилоти ва 37 партия группаси мавжуд. Район партия комитетининг биринчи секретари Ҳ. Ризаев ана шуларнинг фаолияти ва вазифалари ҳақида гапирди.

Муҳокама қилинган масала юзасидан «Ўзбекистон Компартияси 40 йиллиги» совхози механизатори, цех партия ташкилотининг секретари М. Хидиров, «Правда Востока» колхози бошланғич партия ташкилотининг секретари К. Отабоев, 2- «Булунғур» совхози партия комитетининг секретари М. Султонов, «Гулбулоқ» совхози партия комитетининг секретари М. Жалилов ва бошқа ўртоқлар мулоҳаза ва фикрларини айтишдилар ҳамда тажриба алмашдилар.

ТАДБИРЛАР МАЪҚУЛЛАНДИ

Оқдарё районидаги «Москва» колхоз правлениеси мутахассислар ҳамкорлигида хўжалик ишларини чормалаштириш ва меҳнатга ҳақ тўлашни қатъий тартибга солиш бўйича янги тадбирлар белгилаб чиқди. Чорва фермасидаги ишларни нормалаштириш ва таърификацнялаш ҳақида тавсиялар қабул қилди. Область партия комитети қишлоқ хўжалик ишларининг техника жиҳатдан асосланган нормасини ва колхозчилар меҳнатига ҳақ тўлаш тўғрисидаги бу тадбирларни муҳокама қилиб, маъқуллади. Бу тажрибани бошқа колхозларда қўлланиш юзасидан қарор қабул қилинди.

Л. ЭРГАШЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Қорақалпоғистон АССРнинг бўлажак Беруний кўчасида каттагина шаҳарча барпо қилинмоқда. Ҳозирнинг ўзидаёқ дастлабки биноларнинг пойдеворлари, деворлари кўтарилиб қолди. Бу ерда студентлар меҳнат қилишмоқда. Июнь ойининг ўзидаёқ Ленинград химия-технология институти студентларининг учинчи меҳнат семестри бошланган эди. Невадан келган студентларнинг учта бригадаси Беруний деб аталадиган янги даргоҳни барпо қилмоқда. Шимоллик студентларнинг жануб иссиғига тоб бериши унча осон бўлмаса-да, қардошлик ҳис-туйғулари студентларни ғайрат билан ишлашга руҳлантирмоқда. Йиғма уйлардан учтаси қурилиб бўлди. Сентябрь ойигача бу ерда жуда қулай бўлган 32 квартира фойдаланишга топширилди. Суратда—(чапдан ўнгга): отряд мастери Давид Певзнер—Шадрихин, студентлардан Неля Разбегаева, Юрий Иванов, Дина Васильева ва Владимир Иванов ўртоқлар.

А. Лихварь фотоси (ЎзТАГ).

МАКТАБЛАР ЎҚУВ ЙИЛИГА ТАЙЁР

ҚЎҚОН, 14 август. (ЎзТАГ). Бу ерда мактабларни янги ўқув йилига тайёрлаш муддатидан илгари тугалланди. Шаҳардаги 26 мактабнинг ҳаммаси ўқувчиларни қабул қилишга тахт қилиб қўйилган. Мактабларни оталикка олган «Электромаш», «Текстильмаш» заводлари, пайпоқ комбинати, суперфосфат заводи ва бошқа корхоналарнинг коллективлари биноларни ремонт қилиш ва синфларни жиҳозлашда катта ёрдам бердилар.

Киров ва Охунбобоев районларида ҳам мактабларни янги ўқув йилига тайёрлаш тугалланди.

ВАГОНЛАР НЕГА ТУРИБ ҚОЛМОҚДА?

Муросасизлар СИГНАЛИ

Янги иқтисодий ислоҳот халқ хўжалигининг барча соҳаларини кенг кўламда ривожлантириш истиқболларини очиб берди, экономиканинг турли соҳаларини бир-бири билан янада узвий боғлади. Ислоҳот транспорт хўжаликлари зиммасидаги масъулиятни оширди. Чунки саноат корхоналарининг бир меъёрда ишлаши кўп жиҳатдан хом ашёнинг ўз вақтида ташиб келтирилиши, тайёр маҳсулотнинг оператив реализация қилинишига боғлиқ. Бунда темир йўл транспорти муҳим роль ўйнайди.

Беш йилликнинг ўтган даврида темир йўл тармоқларини кенгайтириш ва юк ташиш оборотини тезлатишга қаратилган катта миқёсдаги ишлар амалга оширилди. Ўрта Осиё темир йўл бошқармасининг Фарғона бўлинмасида ҳам бу соҳада кўзга кўринарли ишлар қилинди. Шунга қарамай, темир йўлчилар олдида бир қатор проблемалар турибдики, улар тезда ҳал этилмаса, жиддий зарар кўрилади.

Қўқон станцияси бўлинманинг йирик хўжаликларидан бири ҳисобланади. Йирик саноат шаҳри Қўқон ва атрофдаги район хўжаликлари шу станция хизматидан фойдаланадилар. Шунингдек, Қўқонда кўплаб областлараро савдо ва моддий-техника базалари мавжуд. Агар бу шаҳарда олиб борилаётган улкан қурилиш ҳажмини ҳам ҳисобга оладиган бўлсак, станция елкасидаги юкнинг қанчалик салмоқли эканлигини кўз олдимизга келтириш қийин эмас.

Кейинги йилларда станция мижозларига хизмат кўрсатишни яхшилашга қаратилган муҳим тадбирларни амалга оширди: йирик саноат корхоналарида темир йўл тармоғи бунёд этилди. Юк ортиш ва юк туширишни механизациялаштириш борасида катта иш қилинди. Шуларга қарамай, мижоз ташкилотлар билан станция ўртасидаги можароларга барҳам берилгани йўқ. Станцияда узлуксиз юк ортиш ва тушириш, вагонлардан фойдаланиш топшириқлари бажарилмай келяпти. Ташкилотлар эса ўз юкларини белгиланган вақтда ташиб олмай, ўн минг сўмлаб жарима тўламоқдалар.

Бир вагонни бўшатиб олиш учун ўрта ҳисобда 2,7 соат вақт берилади. Лекин бу муддат станцияда шу йилнинг биринчи ярмида ўртача 9,7 соатни ташкил этди, яъни ҳар бир вагон юк билан нормадан ташқари 7 соатдан туриб қолди. Ярим йилда 50840 вагон-соат йўқотилди ёки 2118 вагон беҳаракат ётди. Шунча вагондан 50 дан ортиқ поезд тузиб юк ташилганда, халқ хўжалиги миллион сўмлаб фойда кўрган бўларди. Станция эса вагонларнинг бекор туриб қолишига сабабчи бўлган ташкилотлардан 15.596 сўм штраф ундириб олди. Ўтган йили станцияда 4139 вагон вақти йўқотилган эди. Кейинги уч йил давомида бу ерда 10 мингдан ортиқ вагоннинг вақти бекор ўтди.

Агар Қўқон станциясининг юк ҳовлисини кўздан кечирсангиз, тор ҳовлида томоша кўрасиз. Ҳовлига кетма-кет кириб келаётган автотранспорт воситаларининг кети кўринмайди. Уларнинг «ўз» вагонлари ёнига боргунча 1-2 соат овора бўлиши ҳеч гап эмас. Контейнерлар майдончасида аҳвол янада аянчли. Бу ерга кириш учун ҳайдовчининг маҳоратидан ташқари сабр-тоқат ҳам талаб қилинади. Чунки бу ердан чиқиб кетиш учун арава сиғадиган йўлакдан бошқа йўл йўқ. Бу аҳволда бир вагонни бўшатиш учун 5-6 соат етмайди. Темир йўл тартиб-қоидаси эса қатъий: вагонни ўз вақтида бўшатмадингми— жарима тўла, юкни ҳовлида узоқ сақладингми — жарима тўла!

Станциянинг юк ҳовлиси ҳар куни 66 вагонни қабул қилиш ва жўнатишга мўлжалланган. Аслида бу миқдор 2-3 ҳиссага етади. Бошқа илож йўқми? Уларнинг ҳаммасидан фойдаланиляпти. Юк ҳовлисига келган юкларнинг кўпчилиги ҳовлидан ташқарига — темир йўл ёқаларига, темир йўл киритилган корхоналар территориясига бўшатиляпти. Бу кўпчиликнинг энсасини қотирса ҳам, нойложликдан қилиняпти.

1964 йилда Фарғона темир йўл бўлинмаси бу ишга қўл урди. Бўлинма Йўллар министрлигидан янги юк ҳовлиси қуриш учун рухсат олди ва янги типовой, механизациялашган юк ҳовлисининг лойиҳа ҳужжатларини тайёрлади. Кейин янги юк ҳовлиси учун жой ажратиб беришни сўраб Фарғона область ижроия комитетига мурожаат қилинди. Қўқон шаҳар ижроия комитети ҳам шундай илтимос билан область раҳбарларига хат ёзди. Бу ишга Ўрта Осиё темир йўл бошқармасининг бошлиғи ўртоқ А. Қодиров ҳам бош қўшди. Оближроком Қўқон юк ҳовлисини Қўқондан анча олисда — Қақир станциясида қуришга рухсат берди. Албатта, бу таклифни қабул қилишнинг иложи йўқ эди. Чунки, бу, шаҳар учун зарар келтирарди. Шу тариқа «ёпиқлиқ қозон ёпиқлигича» қолаверди.

Орадан уч йил ўтгач, бу масалани яна кўтаришга мажбур бўлишди. Область ижроия комитети жой танлаш юзасидан обрўли комиссия тузди. Комиссия юк ҳовлиси учун қулай жой танлади ва актни оближрокомга топширди. Афсуски, бу уриниш ҳам натижасиз қолди. Жой берилмади.

Шу тариқа муҳим объект қурилиши ҳанузгача муаммо бўлиб турибди. Шу вақтдан жарималар салмоғи, халқ хўжалиги кўраётган зарарлар миқдори ортиб бормоқда.

Ғ. РАҲМОНОВ,
Қўқон шаҳри.

МАТЕРИАЛЛАРИМИЗ ИЗИДАН

ЁҚА УШЛАЙСИЗ

«Совет Ўзбекистони» газетасининг 1969 йил 18 июль сонида босилган «Ёқа ушлайсиз» сарлавҳали танқидий мақолага Андижон район партия комитетидан олинган жавобда бундай дейилади:

Танқидий мақола райкомнинг бюро мажлисида муҳокама қилиниб, келтирилган фактлар асосли деб топилди. Чорва биноларини қуриш, чорва моллари учун ем-хашак жамғариш, уларнинг маҳсулдорлигини ошириш юзасидан белгиланган планларнинг графики бўйича бажариб борилишини таъминламаган, бу муҳим соҳага ишнинг кўзини билиб раҳбарлик қилмаган «Правда», «Ленинград», «Партия XXII съезди», Карл Маркс номли, Навоий номли колхозларнинг раислари қаттиқ огоҳлантирилди. Барча хўжаликларда силос бостириш, концентратни ташиб олиш, хашак жамғаришни кучайтиришга қаратилган тадбирлар белгиланди.

ОРОМБУЗАР ЯЛЛАЧИЛАР

«Совет Ўзбекистони» газетасининг 1969 йил 3 июнь сонида шундай сарлавҳали танқидий мақола босилган эди. Унга Сирдарё область ўзбек Давлат музикали драма театри дирекцияси ва касаба союз комитетидан олинган жавобда бундай дейилади:

Танқидий мақолани театр коллективи йиғилишида кенг муҳокама қилдик. Келтирилган фактлар тўғри. Жамоат жойларида, халқ орасида ўзини тутабилмаган, ножўя хатти-ҳаракатлар қилган баъзи кишиларнинг қилмишларини қаттиқ қораладик. Драматурглар ва шоирлар билан ҳамкорликни мустаҳкамлаб, репертуарларимизни бойитиш, санъаткорларимизнинг ижрочилик маҳоратини оширишга қаратилган тадбирлар белгиладик.

БИЗНИНГ СУҲБАТ

ЖАҲОН ҲУРМАТИ

Шу йилнинг 23-27 сентябрида Самарқанд шаҳрида ЮНЕСКОнинг Темурийлар даври санъатини ўрганиш бўйича халқаро илмий симпозиуми ўтказилади. Мухбиримиз О. Усмонов симпозиумнинг Ўзбекистон ташкилот комитетининг илмий котиби, профессор Ҳамид СУЛАЙМОНОВга бир неча савол билан мурожаат этди.

— ЮНЕСКОнинг Темурийлар даври санъатини ўрганиш бўйича халқаро илмий симпозиумининг Самарқандда ўтказилишига сабаб нима?

— ЮНЕСКОнинг 1969—1970 йиллар программасига мувофиқ, Марказий Осиё халқларининг маданиятини ўрганиш бўйича шу йил сентябрь ойида Самарқанд шаҳрида Темурийлар даври санъатига бағишланган Халқаро илмий симпозиум ўтказилади. Темурийлар даври санъати—бу Марказий Осиё халқлари маданиятини ўрганишда ЮНЕСКО белгилаган беш асосий йўналишнинг биридир. Биринчи масала — Марказий Осиёда Кушан даври тарихи ва архитектурасини ўрганиш— ўтган йилги Душанба шаҳрида чақирилган Халқаро илмий анжуманга асосий мавзу қилиб олинди. Ҳиндистонда ўтган иккинчи симпозиум эса, Марказий Осиёда тафаккур тарихи масаласини муҳокама қилди. Мана, энди жаҳон олимлари Самарқандда бўладиган учинчи Халқаро учрашувга тайёргарлик кўрмоқдалар. Симпозиум Марказий Осиё халқларини ташкил қилувчи Афғонистон, Эрон, Ҳиндистон, Покистон ва Ўрта Осиё Совет республикаларининг тарихида муштарак бўлган масалани — Темурийлар даври санъатини кенг ва чуқур илмий ўрганишга бағишланади. Бу катта, ғоят қизиқарли проблемани тўла ва объектив ҳал қилишда турли соҳадаги олимлар — тарихчилар, археологлар, санъатшунослар, адабиётшунослар қатнашадилар.

ЮНЕСКОнинг Парижда бўлган конференциясида Темурийлар даври санъатини ўрганиш учун алоқа маркази сифатида Совет Ўзбекистони таклиф этилган эди, симпозиумни ўтказиш жойи сифатида эса Темурийлар давлатининг асосий маркази бўлган Самарқанд шаҳри белгиланди.

— Темурийлар даври санъати ҳақида гапириб берсангиз?

— Темурийлар даври санъатини ҳозирги замон шарқшунослиги ва санъатшунослигининг энг муҳим ва қизиқарли масалаларидан бири дейиш мумкин. Темурийлар ҳукмронлиги даврида—XIV аср охиридан XVI аср бошларигача фан, санъат ва адабиёт юқори даражада ривожланди. Буюк мунажжим Улуғбек, унинг сафдошлари Қозизода Румий, Али Қушчи, Ғиёсиддин Жамшид, буюк шоирлар Жомий ва Навоий, «Шарқ Рафаэли» деб ном олган рассом Камолиддин Беҳзод, хаттотлик санъатининг буюк устози Султон Али Машҳадий, машҳур меъмор Мирак Наққош, истеъдодли ижрочи ва музикашунос Қул Муҳаммад ва яна ўша давр санъатининг турли-туман соҳаларида машҳур сиймолар дунёга келдики, уларнинг номи билан бутун инсоният ҳақли равишда фахрланади. Улар яратган ўлмас санъат асарлари тарихда инсон тафаккурининг буюк даҳоси ва обидаларидан бўлиб қолди.

Марказий Осиёда етишган, ўз даврининг илғор вакиллари ҳисобланган ана шу сиймоларнинг фаолияти ва меросини янада чуқур ва атрофлича ўрганиш ЮНЕСКО уюштираётган мазкур симпозиумнинг бош масаласидир.

— Симпозиумда кимлар қатнашади?

— Симпозиумда Ўзбекистон, Тожикистон, Туркманистон, Қирғизистон, Озарбайжон, Москва ва Ленинград олимлари иштирок этадилар. Элликдан ортиқ мамлакатдан олимлар келиши кутилмоқда. Жумладан, Афғонистондан Абдулҳай Ҳабибий, Эрондан Багирзода, Зока, Яҳё, Донишвор, Ҳумоюн Фарруҳ, Туркиядан Ибсир ўғли, АҚШ дан Поуп, Эттенгхаузен, Англиядан Базель Грей, Робинсон, Франциядан И. Шукин ва бошқалар келадилар.

— Симпозиумга тайёргарлик қандай боряпти?

— 1969 йил апрелда ушбу симпозиумни ўтказиш бўйича республика комитети тузилди. Ташкилот комитети составига академиклардан О. Содиқов (раис), И. Мўминов (раис ўринбосари) ва бошқалар киритилди. Март ойида эса СССР Фанлар академиясининг президиуми симпозиумга тайёргарлик ҳақида қарор чиқарган ва ташкилот комитетини тузган эди. Унинг составига академик Б. Ғафуров бошчилигида мамлакатимизнинг таниқли олимларидан 32 киши киритилди.

Ҳозир Темурийлар даврининг энг яхши санъат ёдномаларидан 15 га яқин китоб нашр қилинмоқда. Симпозиумга атаб «Темурийлар даври санъати» номи билан катта кўргазма ташкил қилишга ҳозирлик кўрилмоқда. Виставкада Совет Иттифоқи фондларидаги бадиий қўлёзмалар, миниатюралар, тасвирий ва амалий санъат асарлари ва бошқалар намойиш қилинади. Умуман, симпозиумга тайёргарлик ишлари кенг кўламда олиб борилмоқда.

— Қайси мавзуларда докладлар тингланади?

— Асосий доклад бешта бўлади, деб мўлжаллаяпмиз. Республика Фанлар академиясининг вице-президенти И. Мўминов «Ўрта Осиёда Темурийлар даври санъатининг пайдо бўлиши ва тараққий этишининг тарихий ҳамда социал иқтисодий шароитлари ҳақида» доклад қилади. Ўзбекистон Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси Г. А. Пугаченкованинг «Темурийлар даври архитектурасининг тараққиёти ва унинг проблемалари» деган мавзудаги доклади муаллифнинг кўп йиллар олиб борган илмий изланишларининг якунидир.

Академик Базель Грейнинг (Англия) «Темурийлар даври миниатюрасининг тараққиёт йўллари» ва профессор Эттенгхаузеннинг (АҚШ) «Темурийлар даври амалий санъати» деган мавзудаги докладлари ҳам қизиқарли ўтиши кутилмоқда. Асосий ва қўшимча докладлар бўйича бўладиган мунозарада совет ва чет эллик олимлардан 50 га яқин киши иштирок этади.

— Сизнинг фикрингизча, симпозиумни ўтказишнинг ҳозирги давримиз учун аҳамияти нимадан иборат?

— Темурийлар даври санъатини ўрганиш соҳасида совет олимлари ва ажнабий мамлакат тадқиқотчилари томонидан кўп ишлар қилинган бўлса ҳам, XV асрнинг юксак ва бой маданиятини ҳарёқлама ва тўлиқ ўрганиш борасида яна кўп илмий текшириш ишларини олиб боришга тўғри келади.

Темурийлар санъатини ўрганишда ажнабий мамлакат олимлари билан бўлажак ҳамкорликларда, биз совет олимлари маркса-ленинча методологияга асосланган ҳолда ҳозиргача фанда учраб келган илмга зид буржуа назарияларини бартараф қилиб, Темурийлар даври, унинг маданияти ва санъати тарихига объектив илмий баҳо беришга ҳаракат қилишимиз керак.

Айни пайтда халқимизнинг ўтмиш тарихидаги маданий бойликларини кўз қорачиғидай ардоқлаб, унинг илғор намуналаридан халқимизни баҳраманд этаётган Шарқдаги социалистик тузум тантанасини ва совет фани ютуқларини жаҳонга кўз-кўз қилган бўламиз.

ЎЗБЕК ОЛИМЛАРИНИНГ МЕҲМОНИ

СССР Фанлар академиясининг таклифига биноан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган Болгария Фанлар академиясининг президенти А. Балевский рафиқаси билан 14 августда Тошкентга келди.

Аэропортда меҳмонларни Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти О. С. Содиқов, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти И. М. Мўминов, Республика Фанлар академияси президиумининг илмий секретари М. З. Хомидхонов, Ўзбекистон пойтахтининг олимлари кутиб олдилар.

Болгар олими республика меҳнаткашларининг ҳаёти билан танишади. Ўзбекистоннинг бир неча илмий-тадқиқот институтлари ва олий мактабларида бўлади. (ЎзТАГ).

Наманган область Поп районидаги «Коммунизм» колхозида эчкичилик йилдан-йилга ривожланиб бораётир. Суратларда мазкур колхознинг бош чўпони Ҳожибек Қуролов отаридаги эчкилар тоғ ёнбағрида.

С. Безносов фотоси.

МЎЛ ҲОСИЛ ТЎПЛАЙЛИК

ХАТЛАРНИ ЎҚИБ

Ҳозир ғўзаларни тўхтовсиз парвариш қилиб, гулига-гул, кўсагига-кўсак қўшадиган, ҳосил тугунчаларини кўпайтирадиган пайт. Пахтакорларимиз ғўзанинг ривожланишини тезлатиш учун астойдил курашмоқдалар. Редакциямизга келаётган хатларда ғаниматкунлардан оқилона фойдаланиб, мўл ҳосил тўплаш учун барча имкониятларни ишга солаётган азаматларнинг иши ҳақида ҳикоя қилинади.

Чуст районидаги Навоий номли колхоздан Р. Назаров, Шўрчи районидаги Энгельс номли колхоздан Д. Бойназаров, Москва районидаги Киров номли колхоздан М. Жаркенбоев, Чироқчи районидаги «Қизил Юлдуз» колхозидан Х. Бердиёров. Свердлов районидаги «Ўзбекистон» колхозидан Э. Исматов, Китоб районидаги Улугбек номли колхоздан М. Қодиров, Киров районидаги «Бешариқ» совхозидан Т. Жўраев, Гузор районидаги Ленин номли колхоздан Э. Даминов ва бошқа ўртоқлар 40-50 центнерчилик ҳаракатига қўшилган ва ҳосилга-ҳосил қўшаётган пахта усталарининг завқли меҳнатлари ҳақида ёзадилар.

— Чироқчи районидаги «Коммуна» колхозининг Ш. Санаев, К. Рўзиев, «Қизил Юлдуз» колхозининг Э. Ҳайдаров бошчилик қилаётган 45-50 центнерчи бригадаси аъзоларининг фикр-зикри ҳосил тугунчаларини тўла сақлаб қолишга қаратилган. Ҳозиргача ғўзалар уч марта комплекс парвариш қилинди. Шу кунларда тўртинчи марта культивация қилинмоқда. Шунингдек Ленин номли колхознинг Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати М. Жўраев бошлиқ бригадаси аъзолари ҳам ғўза қатор ораларини сифатли ишлаётирлар... Бу сўзлар қишлоқ мухбирлари С. Ортиқов ва С. Ерматов ўртоқларнинг редакцияга йўллаган мактубида зикр этилган.

Ўртоқ Ҳ. Шиховнинг ёзишича, Қоракўл районидаги «Октябрь» колхозининг механизаторлари ҳосилнинг камида 1550 тоннасини «пўлат этак»лардан тўкишга аҳд қилишган. Ғўзалар машина теримига мослаб парвариш қилинмоқда.

Ҳақиқатан ҳам ҳозирдан бошлаб ғўзани машина теримига мослаб парвариш қилиш ҳар бир пахтакордан, ҳар бир механизатордан, қолаберса, моҳир сувчидан тортиб ҳар бир химизаторгача ўз маҳоратини ишга солишни, кучғайратини аямаслигини талаб этади. Пахтакорларимиз машинага таянганликлари учун ҳам йилдан-йилга зафар қучаётирлар. Буни республикамизнинг илғор хўжаликлари мисолида кўриш мумкин. Гагарин районидаги «Янгиобод» совхози, Андижон районидаги «Октябрь» колхози, Ильич районидаги Г. Титов номли совхоз, Бекобод районидаги 2-«Далварзин» совхози, Шофиркон районидаги Куйбишев номли колхоз, Ғузор районидаги Ленин номли колхозларда машина теримига қизгин тайёргарлик кўрилаётгани ҳақидаги хушхабарларни Э. Ғуллиев, М. Бойматов, Ж. Исроилов, Т. Бўтабоев, Ж. Қурбонов, Р. Бекбоев ва бошқа ўртоқлар ёзиб юборишган.

Мазкур хўжаликларда терим агрегатлари сифатли ремонтдан чиқарилмоқда. Бу ишда механик-ҳайдовчилар алоҳида жонбозлик кўрсатишяпти.

Йиғим-терим бошлангунга қадар ғўза парваришини сира сусайтирмасликка сўз берган пахтакорлар августни ҳам ҳосил тўплаш зарбдор ойлиги, деб эълон қилишди. Ҳозир барча хўжаликларда ғўзани суғориш, қатор ораларини культивация қилиш каби агротехника тадбирлари йиғим-теримга тайёргарлик кўриш билан маҳкам боғлаб олиб борилаётир. Айниқса, Оқдарё районидаги «Партия XXIII съезди» колхози, Денов районидаги Калинин номли, Навоий районидаги «Ленинград», Ўзбекистон районидаги Ғ. Ғулом номли, Наманган районидаги «Ўзбекистон» колхозларида дала ишлари пухта уюштирилган. Бу ҳақда Р. Худойбердиев, Б. Пардаев, Э. Мирзаев, О. Сафохонов, С. Азимов ва бошқа ўртоқлар хат-хабарлар йўллашган.

— Тўрткўл районидаги «Коммунизм» колхозининг Н. Отаниёзов бошлиқ бригадаси аъзолари, — деб ёзади ўртоқ М. Сатимова, — 75 гектар майдонининг ҳар гектаридан 40 центнердан «оқ олтин» етиштириш учун астойдил меҳнат қилаётирлар. Айниқса, сувчи қизлардан С. Шарипбоева, Н. Аминова, Ж. Отахоновалар экинни оби-ҳаётга қондириб, дугоналарига ибрат бўлмоқдалар.

Боғбонлар, чорвадорлар ҳам эл дастурхонини ноз-неъматларга сероб қилиш учун курашаётирлар. Ана шу мавзулардаги хат-хабарлар редакцияга кўплаб келиб турибди. С. Усмонов, М. Ваҳобов, Б. Азизов, Х. Азизов, А. Қосимов, И. Маллаев, Н. Хикматов ва бошқа кўпгина қишлоқ мухбирларининг маълум қилишига қараганда Фориш районидаги «Қизил қум» совхози, Балиқчи районидаги «Пахтакор» ва «Социализм» колхозлари, Юқори Чирчиқ районидаги «Правда» колхози, Бобкент районидаги Ленин номли, Сариосиё районидаги Свердлов номли, Ғузор районидаги Охунбобоев номли колхозлар ҳамда Қарши районидаги «Аврора» совхози азаматлари бу йил жамоа чорвачилигини янада ривожлантириш, маҳсулдорлигини ошириш, ҳар бир хўжаликда мустаҳкам ем-хашак базаси вужудга келтириш юзасидан аниқ тадбирлар белгилашган.

Газетхонлар хатларида олам-олам янгилик, хушхабар... Газетхонларни қўлга қалам олишга ундаётган ва уларга илҳом бахш этаётган нарса пахтакорнинг жасорати, чорвадорнинг ҳиммати, ғаллакорнинг ғайрати, соҳибкорнинг меҳнатидир.

ИККИ ҚЎШИҚ

УСТОЗЛАР

Меҳр нури ёғар доим кўзингиздан, устозлар,
Юрсам дейман бу табаррук изингиздан, устозлар.

Чин инсонлик китобига бахт-у ҳикмат битибсиз,
Одоб ила билим олдим сўзингиздан, устозлар.

Қалбингизнинг йўқ ғубори, меҳрибонсиз шунчалар,
Қуёш олмиш ҳароратин юзингиздан, устозлар.

Фан боғининг боғбонисиз, чароғбонсиз кўнгилга,
Минг эҳтиром барча ўғил-қизингиздан устозлар.

Жой олдингиз бир умрга шогирдлар қалб тўридан
Мўмин ҳаёт дарсин ўқир ўзингиздан, устозлар.

СЕЗУРЛАР

Отанг-онанг ҳимматин одобингдан сезурлар,
Ўзинг қандайлигингни дўст-аҳбобингдан сезурлар.

Дўстга садоқатингни мақтанганинг етарму?
Унинг йўлида чекган азобингдан сезурлар.

Сўзни дилда пишитмай келтирмагин тилингга,
Ақлинг билан илмингни жавобингдан сезурлар.

Юракдан куй яратсанг, борар тўғри юракка,
Санъатга чин севгингни рубобингдан сезурлар.

Устозни ҳурмат этмоқ Мўмин сенга шарафдир,
Ижодинг-у қалбингни китобингдан сезурлар.

Пўлат МЎМИН.

ТАШВИШЛИ СИГНАЛ

ФЕРМАДАГИ НУҚСОНЛАР

Чорвачилик ҳақида гап кетганида Гулистон районидаги «Октябрь» колхозига боришни тавсия этишди. Бордик. Фермада фидокор чорвадорлар кўп экан. Шулардан бири — сигир соғувчи Екатерина Михайловна Алешко. Екатерина опа ўн саккиз йилдан буён шу фермада меҳнат қилади, касбини жон-дилдан севади.

— Ҳар йили сут тайёрлаш планини бажариб келяпман,— дейди у,— лекин сутни тағин ҳам кўпайтириш мумкин. Бунинг учун... Екатерина Михайловна сукут сақлаб қолди.

Ферма бригада бошлиғи Михаил Есипович Литвин бизга яна бир илғор сут соғувчини таништирди. Бу киши — Алексей Карамишев экан. Ўртоқ Карамишев ҳам ўз касбини севади. Вақт билан ҳисоблашмай меҳнат қилади, коммунистларга хос ғайрат кўрсатиб ишлайди.

— Қанчадан сут соғяпсиз?

— Кунда етти-саккиз килограммдан...

— Ие, Бушуев зотли сигирлардан-а?

Шу пайт колхоз зоотехниги Акрам Исмоилов ва бухгалтер Владимир Артемьевич Неустроев ўртоқлар кириб келишди. Улар сигирлардан кам сут соғиб олинаётганлиги ҳақидаги гапимизни эшитиб, бараварига:

— Озуқа етишмайди, шунинг учун ҳам сигирларнинг сути оз,— дейишди.

Исмоилов тағин қўшиб қўйди:

— Биринчи кварталда гўшт етиштириш планини 118 процент, тухумни — 117 процент бажардик, сутни эса... Колхозимиз бу йил давлатга 525 тонна сут сотиши керак.

— Ҳозир-ку, майли-я, аммо қишга бориб қандоқ бўларкин? — гапга аралашди бригада бошлиғи Литвин.

Колхоз правлениеси идорасига борганимизда ҳамма нарса ойнадек равшан бўлди: ем-хашак муаммоси ҳал қилинмаганлиги оқибатида бир центнер сутнинг таннархи пландаги 17 сўм 34 тийин ўрнига 19 сўмга тўғри келган.

Хўжаликда чорва моллар учун мустаҳкам ем-хашак базаси яратилмайди. Ҳар йили баҳорда бошқа хўжаликлардан дағал хашак сотиб олинади. Биргина бу йил Мирзачўлдаги 6-7-совхозлардан 200 тонна пичан сотиб олинди. Бунга 8000 сўм харажат қилинди. Сут таннархининг қимматлашиб кетганлиги сабаби ана шунда бўлса керак.

Бу йил колхозда 1365 тонна дағал хашак ва 3600 тонна ширали озуқа жамғарилиши керак. Лекин озуқабоп экинлар экиш плани бажарилмади. Бедадан яхши ҳосил етиштирилмади.

Колхозда табиий ўтлардан кўплаб хашак жамғариш учун катта имкониятлар бор. Колхоз раҳбарлари ем-хашак жамғаришга етарли ишчи кучи ва транспорт воситалари ажратиб, чорва моллар учун мўл озуқа тайёрланишига эришишлари зарур. Ўшанда сут кўпаяди, таннархи арзонлашади.

Г. ВОГМАН.

ЁЗГИ ДАМ ОЛИШ КУНГИЛЛИ ЎТМОҚДА.

ОҚТОШ ЧИРОЙИ

«Оқтош» пионерлар лагери. Тоғлар орасида жойлашган бу сулув маскан болаларнинг завқига-завқ, шавқига-шавқ қўшмоқда.

Лагерь бошлиғи Василий Черепанов билан хиёбонларни айланиб юрибмиз.

—Яхшиси, — деди лагерь бошлиғи, — сайлини бассейнни кўришдан бошлайлик.

Лагерь бассейни табиий кўлни эслатади. Суви булоқ сувидек тоза, шишадек кўм-кўк ва тиниқ. Болалар шу тоза сувда, қуёш нури остида, мусаффо тоғ ҳавосида мириқиб чўмилишяпти.

Лагерь Чкалов номли Тошкент авиация заводига қарайди. Ёз мавсумининг биринчи сменасида 600 бола дам олди. Иккинчи сменада 634 ўғил-қиз хордиқ чиқарди. Мана, учинчи сменада 650 дан ортиқ ўқувчи ёз гаштини сурмпти. Пионерлар хонасида «Дўстлик» интернационал бурчаги ташкил қилинган. Дам олувчилар қардош Польша пионер ва ўқувчилари билан дўстона хат ёзишиб турибдилар. Яқинда Польшанинг 25 йиллиги олдидан польшалик бир гуруҳ студент-ёшлар меҳмон бўлиб келишди. Улар эсдалик совғаси сифатида бир қанча китоблар тақдим қилишди.

Доҳий хонаси дам олувчи болаларнинг мўътабар жойига айланган. Хонага В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига унинг ҳаёти ва фаолиятини акс эттирувчи фотостенд ҳамда ёзган асарлари ва у ҳақда ёзилган китоблар витринаси қўйилган.

Тошкент областининг Бўстонлиқ районидаги «Оқтош» пионерлар лагерида ўғил-қизларимиз ёзги каникулни ана шундай хушчақчақлик билан ўтказмоқдалар.

О. ҚОБИЛЖОНОВ.

РАЙОН ГАЗЕТАЛАРИ САҲИФАЛАРИДА

ДЎСТЛИК РАМЗИ

Ўзбекистон Компартияси Каттақўрғон район комитети ва меҳнаткашлар депутатлари район Советининг органи «Зарафшон» газетасининг Тожикистон ССР Панжакент шаҳар газетаси «Зарафшон» билан биргаликда чиқарилган қўшма сони ўзбек ва тожик халқлари ҳаётбахш дўстлиги, икки қадимий шаҳар кишилари, уларнинг муваффақиятлари, режалари ҳақида ҳикоя қилади.

«Каттақўрғон ҳам, Панжакент ҳам ривожланган экономикаси, юксак маданияти, сўлим жамоли билан, — дейилади «Дўстлик рамзи» сарлавҳали бош мақолада. — **эндиликда ҳавас қилса қилгудек. Каттақўрғон пахтакори-ю, чорвадори, пиллакори-ю, боғбони ва Панжакентнинг қўли гул тамакикори-ю ғаллакори, «кумуш тола» ижодкори-ю қалби қайноқ чўпони яратувчилик меҳнати билан коммунизмнинг муҳташам биносини тиклашга муносиб ҳисса қўшмоқда».**

Дўстлик, интернационал тарбия мавзуининг район газеталари саҳифасидан кенг ўрин олиши — улуғ доҳий В. И. Ленин туғилган тарихий сана олдидан алоҳида аҳамиятга моликдир.

ЛЕНИНЧА МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

«Чорвадор» газетаси «Ленин ҳамма тириклардан тирик ҳар қачон, у биз учун билим, қурол ва қудрат» сарлавҳаси остида саҳифа берди. Газетада В. И. Ленин юбилейи шарафига меҳнат вахтасида туриб ишлаётган Фориш район меҳнаткашларининг муваффақиятлари, социалистик мажбуриятларнинг қандай бажарилаётгани, амалга оширилиши лозим бўлган вазифалар ёритилмоқда.

«Ленинча меҳнат вахтасида туриб ишлаётган коллективимиз, — деб ёзади «Қизилқум» совхози 1-фермасидан Н. Уришев, — **улуғвор беш йиллик планларини муддатидан илгари бажариш учун астойдил тер тўкмоқдалар. Фермада 8451 бош совлиқ бўлиб, улар 12 отарда боқилади.**

Фидокор чорвадорлар барча соҳалар бўйича яхши натижаларга эришиб,олган ваъдаларига вафо қилмоқдалар. Ҳар юз совлиқдан 170 тадан қўзи олинди, ҳар бир қўйдан 3,5 килограммдан жун қирқилмоқда.

Газета саҳифаларида умумхалқ социалистик мусобақаси мавзуини мунтазам ёритиш, берилаётган материалларнинг жанрини кенгайтириш, илғор тажрибаларни янада кенг оммалаштириш — шу куннинг муҳим талабидир.

МАДАНИЙ МЕРОС— БОЙЛИГИМИЗ

ХАЛҚ МАҚОЛЛАРИ

Ҳар бир халқ асрлар давомида тўплаган жуда катта ҳаётий тажрибасини ҳар хил воситалар билан, жумладан, мақоллар воситаси билан келажак авлодларга қолдиради. Олим ва оқил халқимиз яратган мақоллар доно фикрни, ўткир ҳақиқатни, теран мазмунни, сўз хазинасининг қимматбаҳо дургавҳарларини ўзида мужассамлантирган. Уларда биз ота-боболаримиз босиб ўтган йўлни, кечирган турмушларини, чеккан азоб-уқубатларини, эзувчи синфларга нисбатан бўлган қаҳр-ғазабларини, тийран маънони англатувчи панд-насиҳатларини, ўтган кунларнинг анъаналарини кўрамиз, ҳис этамиз.

Марксизм-ленинизм классиклари, адабиёт даҳолари халқ мақолларига юксак баҳо берганлар ва ўз асарларида улардан моҳирона фойдаланганлар. Маркс ва Энгельс тарих хусусида фикр юритар эканлар, мақоллар халқ оммасининг сиёсий, иқтисодий ва маданий ҳаётининг у ёки бу томонига нисбатан бўлган нуқтаи назарини акс эттирувчи қимматли материал эканлигини таъкидлаб ўтган эдилар. Доҳиймиз В. И. Ленин мақоллардан таъсирланиб, «Жуда соз, жуда яхши! Ана шулардан ёзувчиларимиз ўргансалар экан, бир жумла билан чил-парчин қилиб ташлайди-я. Катта мақоллар тўпламини тузиш керак. Бу эса, ёзувчиларимиз ва нотиқларимиз учун катта бир хазина бўлиб хизмат этади» деган эди.

Халқнинг ҳаётий кузатишларидан келиб чиққан якунларнинг бадиий ифодаси бўлмиш мақоллар қадим замонлардаёқ вужудга кела бошлаган. Халқ ўз ижодий маҳсулини ўша замонлардан буён авлоддан авлодга ўтказиб, қалбининг тўрида сақлаб келмоқда. Антик дунё муаллифларининг асарларида келтирилган далиллар шуни кўрсатадики, эрамиздан аввалги минг йилликда Ўрта Осиёда яшаган қабилалар ўртасида мақоллар мавжуд бўлган. Искандар Зулқарнайн замонида (эрамиздан олдинги IV аср) Ўрта Осиё ерли халқларининг бир қанча мақоллари ёзиб олинган. Бу мақолларнинг иккитаси Рум тарихчиси Курций Руф асари орқали бизгача етиб келган.

Эрамизнинг дастлабки асрларида яратилган Урхун—Енисей ёдгорликларида ҳам бирмунча мақолларимиз сақланиб қолган. Узоқ асрларда яшаб, ижод этган шоирлар ва тарихчиларнинг асарлари кўплаб мақолларимизнинг умрини боқий қилишда катта аҳамиятга эга бўлган.

Ғазал мулкининг султони Алишер Навоий халқ оғзаки ижодини дур-гавҳарларга тўла поёнсиз ва тубсиз бир денгизга ўхшатиб:

...Ки бу баҳр ичраким поён анга йўқ,
Етишмак қаърига имкон анга йўқ.
Етишган эл неча дур олгон эрмиш,
Не олий қадр дурлар қолгон эрмиш...

деркан, халқнинг ҳар бири олтинга тенг бўлган мақоллари билан ўз байтларига сайқал беради, уларнинг бадиий қимматини ва таъсир кучини оширади.

Халқ мақоллари улуғ Навоий ўтмишдошлари, замондошлари ва издошлари асарларига ҳам чуқур мазмун киритган, сайқал берган Отойи ва Лутфий, Бобир ва Нодира, Маҳзуна ва Увайсий, Фурқат ва Аваз Ўтар ўғли сингари назм чаманининг боғбонлари бунёд этган гўзал гулистонда бамисоли атр гуллардек очилиб ётибди. Шунингдек мақоллар Гулханий, Муқимий, Завқий каби тиғқалам соҳибларининг ҳажвиётларини яна ўткирлаштиришга хизмат қилган. Ўзбек совет ёзувчиларининг асарлари ҳам теран мазмунли мақоллар билан безаняпти.

Ўзбек мақолларини тўплаш ва нашр этиш ўтган асрнинг иккинчи ярмида бир мунча авж олдирилган эди. Немис олими Герман Вамбери Ўрта Осиёга қилган саёҳатидан кейин юздан ортиқ ўзбек мақолини Европада оммалаштирган. Н. Остроумовнинг хизмати туфайли ўзбек халқининг кўплаб мақоллари рус китобхонларининг эътиборига ҳавола қилинган.

Улуғ Октябрдан сўнг ўзбек совет фольклорчилари В. И. Лениннинг «Катта мақоллар тўпламини тузиш керак» деган кўрсатмасига амал қилиб, халқимизга бир неча мақол тўпламларини ҳадя этдилар. Бунда Мулла Бегижон Раҳмон ўғли, Шариф Ризо, Ҳоди Зариф, Буюк Каримий сингари фольклорчиларнинг хизмати каттадир. Бундан ўн икки йил муқаддам «Қизил Ўзбекистон» газета редакциясининг ташаббуси билан кўплаб ўзбек мақоллари тўпланди ва илгариги тўпламлардан бирмунча мукаммал бўлган мақоллар тўплами нашр этилди.

Афсуски халқимиз асрлар давомида яратган ва ҳозир ҳам яратаётган минглаб, ўн минглаб ажойиб мақоллар оғиздан оғизга, авлоддан авлодга ўтиб юрибди-ю, ҳали қоғозга тушганича йўқ. Шу вақтга қадар нашр этилган тўпламлардаги мақолларнинг умумий сони икки-уч мингдан нарига ўтмайди.

Мақолларни илмий жиҳатдан ўрганиш ҳам ҳали етарли эмас. Юзлаб, минглаб мақолларимизнинг тўғри ва мажозий маъноси ҳамон жумбоқлигича қолмоқда. Ўзбекистонда паремиология (мақол ҳақидаги фан) фольклористиканинг бир қисми сифатида тўла шаклланганича йўқ. Ваҳолонки, русларда ва мамлакатимизнинг бошқа халқларида фаннинг бу соҳасини ривожлантиришга бир мунча катта эътибор берилмоқда.

Паремиологиянинг ривожлантириш кўпчиликнинг ғайрат ва ташаббусига боғлиқ. Негаки, мақоллар аҳоли яшайдиган ҳар бир жойда, ҳар бир кишининг тилида ва дилида мавжуд. Уларни тўплаш эса бир-икки кишининг қўлидан келмайди. Бунинг учун кўпчилик бир ёқадан бош чиқариши керак.

М. И. Калинин таъбири билан айтганда «халқ олтин қидирувчи билан баравар». Ўзбекнинг мана бу мақоллари қайси олтиндан кам: «Булбул чаманини севар, одам — Ватанини», «Чет юртнинг гулидан ўз юртингнинг тикани яхши», «Киши юртида шоҳ бўлгунча, ўз юртингда гадо бўл», «Дўстсиз бошим — тузсиз ошим», «Дарё сувини баҳор тоширар, одам қадрини меҳнат оширар», «Тишинг борида тишлаб қол, кучинг борида ишлаб қол», «Олим бўлсанг, олам сеники»...

Асрлар оша қанот қоқиб келаётган бундай «олтин қуш»ларнинг сайёди бўлганга не етсин! Тарихда бундай «сайёд»лар кўп бўлган. Улуғ рус тилшунос олими В. И. Даль бутун умрини сўз ва мақол йиғишга бағишлаган. Унинг катта хизмати туфайли рус халқининг 30 мингдан ортиқ мақол ва иборасини мукаммал бир тўплам қилиб чиқарилган. Бундай кишилар ўзбек халқининг орасида ҳам кўплаб топилади. Мирбарот Фозиловнинг кўп йиллик изланиши натижасида минг-минглаб китобхонларнинг дастурул-амалига айланиб қолган «Ақл ақлдан қувват олади» китоби бунёдга келди. Халқ оғзаки ижодининг шинавандаси Шотурсун Шомақсудов ота-боболар яратган кўп турдаги асарларни, жумладан мақолларни қирқ йилдан буён йиғиб келмоқда. У тўплаган мақоллар ҳозир 10 мингдан ошиб кетди. Республикамизнинг турли чеккаларида яшаётган кўпгина халқ ижоди шинавандалари ҳам Тил ва адабиёт институтининг фольклор секторига анча мақолларни юбориб турибди.

Лекин бу ҳали кам. Паремиолог олимларнинг тахминига кўра, рус халқининг 300 мингга яқин мақол, матал, ҳикматли сўз ва иборалари мавжуд. Ўз маданияти билан қадимдан машҳур бўлиб келаётган шарқ халқларининг, жумладан ўзбек халқининг ҳикмат дурдоналари ҳам беҳисобдир. Ҳамма гап шу дурдоналарни бир хазинага жамулжам қилишда қолган. Бу катта иш кўпчиликнинг қўлидан келади. Шундай экан, Ўзбекистонимизнинг шаҳар ва қишлоқларида яшаётган ўқитувчилар, ўқувчилар, студентлар, зиёлилар, пионер ва комсомоллар, адабиёт тўгаракларининг аъзолари, маҳаллий газеталарнинг ходимлари, қишлоқ мухбирлари, агитаторлар, қўйингчи ҳамма-ҳамма бу хайрли ишга ўзининг озми-кўпми ҳиссасини қўшса жуда яхши бўларди.

Мақолларни сира кечиктирмай тўплаш керак. Чунки, мақолларни кўп биладиган ва тўғри талаффуз этадиган кекса авлод аста-секин ҳаётдан ўтиб кетяпти. Улар билан бирга ҳали кўпчиликка маълум бўлмаган бир қанча ажойиб мақоллар, иборалар ва ҳикматли сўзлар ҳам ўз умрини тугатяпти. Шуни сира унутмаслик зарур.

Кишилар оғзидан мақолларни ёзиб олаётганда у қандай ҳолатда қўлланилгани қайд этилса, баъзи жумбоқли мақолларнинг нега шундай дейилиши тажрибакорлардан, отахон ва онахонлардан сўраб олинса, айни шу мақол кимдан ёзиб олингани, унинг касби-кори нима эканлиги кўрсатилса, нур устига аъло нур бўларди.

Ота-боболарнинг бой тажрибаларига амал қилиш, уларнинг анъаналарини давом эттириш, ҳаёт кечиришда улар яратган тартиб-қоидаларни тағин ҳам яхшилаш, такомиллаштириш учун маданий ва маънавий меросни, жумладан мақолларни тинимсиз равишда тўплашимиз, уларнинг маъносини чуқур ўрганишимиз ва кенг оммалаштиришимиз зарур. «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи» дейди халқимиз. Келинг, ақл «булоғининг» кўзини каттароқ очайлик, токи ҳикмат зилоллари одамларни яна ҳам кўпроқ баҳраманд қиладиган бўлсин.

Ш. ШОРАҲМЕДОВ.

БАДИИЙ КЕРАМИКА УСТАЛАРИ

Риштон қишлоғининг аҳолиси ҳамқишлоқлари бўлмиш ака-ука Мурoджон ва Абдураҳим Сатторовларнинг юбилейини нишонладилар. Халқ ижодкорлиги усталари Мурoджон ва Абдураҳим қирқ йил мобайнида балчиқдан икки юз эллик минг дона ҳар хил бадиий буюмлар тайёрлашди.

Ака-ука Сатторовларнинг ота-боболари ҳам кулолчи ўтган. Уларнинг отаси Абдусаттор Мадалиев Урта Осиёда бадиий керамика устаси деб ном чиқарган эди. Мурoджон билан Абдураҳимнинг оригинал формада жуда чиройли қилиб ясаган вазалари, коса, пиёла, кўза, лаганларини музейларда, амалий санъат виставкаларида, кўпгина ўзбек хонадонларида учратиш мумкин.

Ака-ука Сатторовлар каби моҳир усталар қадимий Риштон қишлоғида кўп. Кулолчилик ҳунари маҳаллий аҳоли кўпчилигининг ота-боболаридан мерос бўлиб қолган асосий касбдир.

Риштонлик моҳир усталардан икки юздан ортиқ кишининг номи халқ хотирасидан чиқмайди. Бу усталарнинг истеъдодли авлодлари уларнинг кулолчилик ҳунарини муваффақиятли суратда давом эттирмоқда. Ҳозирги вақтда бу авлодларнинг ҳаммаси Риштондаги керамика бадиий-ишлаб чиқариш устахонасида ишляпти. Улар ўзбек кулолчилари қадимий пойтахтининг шуҳратини оширмоқдалар.

Халқ усталари идишларни тайёрлаган вақтда ўзлари тайёрлаган бўёқлардан фойдаланмоқдалар. Риштон кулолчилари ясаган идишларнинг ўзига хос яна бир хусусияти шуки, бу идишларга солинган сув узоқ вақт салқин туради, сут эса ачимайди.

В. ТАТАРИНОВ,
УзТАГ мухбири.
Фарғона шаҳри.

Т. ОТЕГБЕЙ ОЗОД ҚИЛИНДИ

Лагос, 14 август. (ТАСС). Нигериянинг атоқли жамоат арбоби Т. Отегбей қамоқдан озод қилинганлиги бу ерда расмий суратда эълон қилинди.

Т. Отегбей Нигерия марксчи-ленинчиларининг коммунистик ва ишчи партияларининг Москвада ўтказилган халқаро Кенгашида қатнашган делегациясига бошчилик қилган эди. У, июль ойининг охирида Лагосга қайтиб борганидан кейин аэропортда қамоққа олинган эди.

Турли мамлакатларда

ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

Филиппин — Жануби-шарқий Осиёга жойлашган давлат бўлиб, 7100 оролдан ташкил топган. Қадимий маданиятга ва оғир тарихий тақдирга эга бўлган бу мамлакат бир неча аср давомида чет эл мустамлакачилари зулми остида азоб чекди. Бундан 22 йил муқаддам Филиппин мустақил деб эълон қилинди. Бироқ, у ҳамон АҚШ назорати остида, арзон хом ашё ва ишчи кучи манбаи бўлиб келмоқда. Суратда: Филиппиннинг пойтахти Манила шаҳрининг марказий қисми, чет эл саноат ва молия корпорацияси жойлашган бинолар.

ЧТК—ТАСС фотоси.

ХАВФСИЗЛИК КЕНГАШИНИНГ ФАВҚУЛОДДА МАЖЛИСИ

НЬЮ-ЙОРК, 14 август. (ТАСС). Исроил ҳарбийларининг араб мамлакатларига қарши агрессив ҳаракатлари тўғрисидаги масала яна Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгашининг кун тартибига қўйилди. Кеча Хавфсизлик Кенгашининг аъзолари Яқин Шарқ проблемасини яна муҳокама қилмоқ учун фавқулодда мажлисга тўпландилар.

Бу сафар Тель-Авив агрессив ҳаракатларининг объекти Ливан бўлди. Ливаннинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳузуридаги ваколатхонаси бошлиғининг Хавфсизлик Кенгаши раиси номига ёзган мактубидан маълум бўлишича, 11 август куни Исроилнинг 16 самолёти Ливаннинг тинч қишлоғига «атайин ва қасддан» ҳужум қилди. Шу янги агрессия ҳаракати натижасида граждан аҳоли ўртасида ўлганлар ва жароҳатланганлар бор.

Ливан вакилининг мактубида проблеманинг жиддийлиги ва шошилинчлиги ҳамда уни ҳал қилмоқ учун Хавфсизлик Кенгашининг дарҳол аралашуви лозимлиги талаб этилади.

Ливан вакили ўз нутқида Исроилнинг араб давлатларига қарши ҳеч тўхтамаётган агрессив ҳаракатлари тўғрисида Хавфсизлик Кенгаши аъзоларини хабардор қилган. Сўнгги сафар, деди у, Исроил авиацияси Ливан қишлоғига ҳужум қилиб, напалм бомбалар ташлади ва қишлоқни пулемётлардан ўққа тутди.

Ливан делегациясининг бошлиғи Фаластин қочоқларининг оғир ҳаёт кечириш шароитлари тўғрисида гапириб берди. Йигирма йилдирки, улар ўз ҳуқуқлари тикланиши учун кураш олиб боряптилар.

Ливан ҳукумати, деди у, Фаластин халқининг одилона курашини, Исроил маъмурларининг қаршилик кўрсатишларига қарамай Яқин Шарқ районида мустаҳкам тинчликка эришиш учун интилаётганлигини илгари қўллаб-қувватлаб келди ва ҳозирда ҳам қўллаб-қувватламоқда.

Ливан вакили ўз мамлакати Исроилнинг қуролли агрессияси хавфи олдида Бирлашган Миллатлар Ташкилотидан «тегишли ҳимоя» ола билади, деб ишонч билдирди.

АФРИКА МАМЛАКАТЛАРИДА

◆ ҚИШЛОҚДА ЭЛЕКТР

ЖАЗОИР. (ТАСС). Жазоир маъмурлари мамлакатдаги олис қишлоқ районларини электрлаштиришга киришдилар. 1969—1971 йилларга мўлжалланган уч йиллик планга мувофиқ аҳоли яшайдиган пунктлардан яна 520 таси электр олади.

Бу ерда электрлаштириш уч йиллик планининг бажарилиши мамлакат турли районларини ривожлантиришдаги тенгсизликни йўқотишга қаратилган чоралардан бири сифатида баҳоланмоқда.

◆ ИҚТИСОДИЙ МУСТАҚИЛЛИК ЙЎЛИДА

ЛОНДОН, (ТАСС). Замбия ҳукумати Замбия минерал ресурсларини қазиб олиш билан банд бўлган чет эл кончилик компанияларининг фаолиятини ўз назорати остига олишга қарор берганлиги иқтисодий мустақилликка эришиши йўлида қўйилган қадамдир, деди бу ерда бўлиб ўтган матбуот конференциясида Замбиянинг Лондондаги олий комиссари Х. Ж. Соко.

«Мамлакатимиз сиёсий жиҳатдан мустақил бўлганидан буён тўрт йил ўтди, — деди Соко, — ҳозир биз иқтисодий мустақилликнинг биринчи йилига киряпмиз, деб ҳисоблаймиз».

◆ БРАЗЗАВИЛДА ЯНГИ ҚУРИЛИШ

БРАЗЗАВИЛЬ. (ТАСС). Совет Иттифоқининг ёрдами билан Браззавилда қуриб бўлинган янги туғруқхонани Конго (Браззавиль) Республикасининг президенти Мариан Нгуаби расман очди.

Юз ўринли янги туғруқхона Совет Иттифоқининг Конго республикасига туҳфасидир. Тузилган битимга мувофиқ бу ерда совет медицина ходимлари ишлайди. СССР икки йил мобайнида дори-дармонларни ҳам бепул бериб туради.

◆ ГВИНЕЯДА БИРИНЧИ

КОНАКРИ. (ТАСС). Бу ерда Гвинеяда биринчи бадиий виставка очилди. Халқ саройининг катта залида гвинеялик ҳаваскор рассом Мори Кейтанинг ишлаган расмлари намойиш қилинмоқда.

Мори Кейта Нзерекоре шаҳридаги таможняда ишлайди, бўш вақтларида рассомлик билан шуғулланади. У Дакар шаҳридаги рассомчилик курсини битириб чиқди.

Виставкани ташкил қилишда актив қатнашган пойтахт аҳолиси Африканинг халқчил санъатини равнақ топдиришга интилаётган рассом Мори Кейтани қизғин табриклади.

ЛЕНИНГА АТАБ

Покистоннинг Лахор шаҳрида бир неча йилдан буён Покистон — Совет дўстлик Жамияти ишлаб турибди. Таниқли кинорежиссёр ва журналист Шамим Малик раҳбарлик қилаётган бу Жамият ўз атрофига ишчи ва хизматчиларни, студент ҳамда ижодкор зиёлиларни бирлаштирган.

Жамият иш кўраётган бинода Совет кинофильмлари кўрсатилмоқда, кўргазма ташкил этилиб, суҳбатлар олиб борилмоқда. Бу ерда СССР халқлари ёзувчиларининг асарлари билан таништирувчи қироатхона ҳам бор.

В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллик юбилейи яқинлашиши муносабати билан Жамият фаолияти янада фаоллашди. Яқинда Жамият Покистон шоирларининг доҳийга бағишланган шеърларини ўз ичига олган китоб тайёрлади. Шунингдек, Жамиятнинг Лахор бўлимида Совет давлатининг асосчиси В. И. Ленин ҳаёти ва фаолиятига бағишланган фото кўргазма ҳам ташкил этилди.

Н. ЕРМОШКИН,
(АПН).

ҲАР ТЎҒРИДА

АШАДДИЙ ИШҚИБОЗ

Бразилиялик Пауло Дарвальни футбол ишқибозларидан энг ашаддийси дейиш мумкин. Унинг сўнгги беш йил ичида олган 24 жароҳати бунга яққол далилдир. У ўн икки марта минбарда калтакланди, икки марта одамлар остида қолди, тўрт марта стадионни ўраб турган полиция отларидан тепки еди, икки марта стадион зиналарида оёғини синдирди, охирги ўйинда эса ёнидаги қўшниси беҳосдан унинг бошига соябон билан шундай урдики, бечора ўйин охиригача ўзига кела олмади. Шунга қарамасдан, Дарваль футболни дунёдаги тенги йўқ спорт деб ҳисоблайди.

ҚАЙНОНАЛАР НАЗОРАТИ

Аргентинадаги «Бранка Равере» командасининг тренери ўйинчиларга гап уқтиролмай қолди. Чунки улар ресторанларга бориб, ичкиликбозлик қиладиган бўлиб қолишди. Тренер ва раҳбарларнинг боши қотди. Бир бошлиқ «Назорат комиссиясини тузиб, унга қайноналарни таклиф қилиш керак» деб қолди. Бу план амалга оширилганда кутилгандан ҳам яхши натижа берди. Қайноналар куёвларини бир пасда тўғри йўлга солиб қўйишди. Ушандан бери тренер ва бошлиқлар тинч ухлайдиган бўлишди.

«ФИЗКУЛЬТУРА И СПОРТ»дан.

НЬЮ-ЙОРК КОСМОНАВТЛАРНИ ТАБРИКЛАМОҚДА

НЬЮ-ЙОРК, 14 август. (ТАСС). «Аполлон-11» космик кемасининг экипажи Нейл Армстронг, Эдвин Олдрин ва Майкл Коллинз кеча Хьюстондан (Техас штати) Нью-Йоркка келдилар. Икки миллионга яқин Нью-Йорк аҳли жасур космонавтларни қизғин табрикладилар. Муниципалитет биноси олдидаги тантанали маросимда Нью-Йорк шаҳри бошлиғи Жон Линдсей уларга «Фахрий медаль» топширди.

Шундан кейин космонавтлар Бирлашган Миллатлар Ташкилотига бордилар. Бу ерда уларни БМТ бош секретари У. Тан, БМТга аъзо бўлган мамлакатлар ваколатхоналарининг бошлиқлари ва ходимлари самимий кутиб олдилар.

Н. Армстронг, Э. Олдрин ва М. Коллинз БМТ га бориб келгандан кейин махсус самолётда Чикагога учиб кетдилар.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

ЭКРАН ЯНГИЛИКЛАРИ

«АННИЧКА»

Фильм сценарийсини томошабинларга «ЧП», «Иванна», «Кумуш тренер», «Газанда» ва «Ўнинчи қадам» картиналари билан танилган моҳир кинорежиссёрлар Виктор Иванченко ҳамда Борис Загорулко ҳамкорликда ёзишган.

...1943 йил, Украинанинг Гуцульск қишлоғи. Бу ердан Ковпак бошлиқ партизанлар отряди жанг қилиб ўтган. Анничка исмли қиз ўрмонда қўзиқорин териб юриб, оёғидан яраланган ва уч ўқи қолган автомати билан яширинишга мажбур бўлган партизан йигит Андрейни кўриб қолади. Фильмдаги қолган воқеалар советларга қарши руҳдаги отаси Кметанинг таъсирида бўлган Анничканинг дунёқарашидаги ўзгариш, Андрейни севиб қолиши ва душман кирдикорларини фош этиши борасида ривожланади. Кино А. Довженко номли студияда суратга олинган.

«ОРЗУЛАР ПАЛЛАСИ»

Польшанинг «Старт» ижодий коллективи томонидан экранлаштирилган бу фильмда балоғат ёшига тўлмаган ёшларнинг ички кечинмалари, фикр ва хаёллари, катталар билан тенгдошларига нисбатан дунёқараши ҳамда илк севги учқунларини пайдо бўлгандаги ҳолатлари ҳақида ҳикоя қилинади. Воқеалар бош қаҳрамон Людканинг хатти-ҳаракатлари орқали уч планда ечилади: болалик орзуси ва хотира, одамларга бўлган дунёқарашнинг шаклланиши ҳамда ўткинчи хаёл, кучли ихтирослар ўрнини ақл-заковат, тўғри фикр ва меҳнатнинг эгаллаши. Фильмга Збигнев Хмелевский режиссёрлик қилган.

Суратда: «Анничка» ва «Орзулар палласи» фильмларидан кадрлар.

ОБ-ҲАВО

Бугун кундузи республикамизда ҳавонинг очиқ ва қуруқ келиши кутилади. Секундига 3-7 метр тезликда шамол эсади. Ҳарорат 33-38 даража атрофида бўлади.

Тошкентда ҳаво очиқ бўлади. Кучсиз шамол эсиб, кундузи 34-36, кечаси 15-17 даража иссиқ бўлади.

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА

Тошкент телестудиясининг ҳафталик программаси

18 август, ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.30 — Кўрсатишлар программаси, 18.35 — Чирчиқ таксомотор парки болалар бадиий ҳаваскорлари ижросида концерт. 19.05 — Рус тилида теленгиликлар, 19.20 —Ҳужжатли фильм, 19.40—СССР Ҳаво флоти кунига бағишланган эшиттириш, 20.40—Кўрсатишлар программаси.

20.50—Ўзбек тилида теленгиликлар. 21.05 — «Ноз-неъмат бунёдкори» программаси, 21.40 — Ҳужжатли фильм, 22.10 — Телетеатр: П. Турсун. «Ўқитувчи» (иккинчи қисм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.55 дан Москва кўрсатишлари, 18.00 — Тошкент кўрсатади: Ҳужжатли фильм, 18.20 — Шаҳримиз озодалиги учун, 18.35 — «Мени кутгил» (бадиий фильм), 20.00 — Москва кўрсатишлари.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00—Душанба кўрсатишлари.

19 август, СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.30 — Кўрсатишлар программаси, 18.35 — Рус тилида теленгиликлар, 18.50 — «Қувноқ дельфин», 19.00 — «Тошкент истиқболи». 19.35 — Кино ҳақида суҳбат, 20.40 — Кўрсатишлар программаси, 20.50 — Ўзбек тилида теленгиликлар, 21.10 — «Қитъалар улуғлар буюк Ленинни», 21.40 — Концерт, 22.30 — Москва кўрсатишлари.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00—Ҳужжатли фильм, 18.50 «Биринчи қиз» (бадиий фильм), 19.55 — Москва кўрсатишлари, 22.30 — Тошкент кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — СССР халқлари куйлари, 20.40 — Л. Коган чалади, 21.40 — «Олтин ҳукмронлигида» (бадиий фильм).

20 август, ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.30 — Тошкент кўрсатишлари, 20.00 — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.30 — Кўрсатишлар программаси, 18.35 — Ҳайвонлар оламига саёҳат, 18.50 — Қўғирчоқ фильм, 19.30 — «Ёшлик» студияси кўрсатади, 20.10 — Концерт.

Ўзбек тилида: 20.50 — «Ўзбексельмаш» маркаси —жаҳон маркаси даражасида, 21.10 — Най наволари, 21.50 — «Тоғ қасоскорлари» (бадиий фильмнинг биринчи серияси).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — Тошкент кўрсатишлари.

21 август, ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.30 — Кўрсатишлар программаси, 18.35 — Рус тилида теленгиликлар, 18.50 — Болалар учун эшиттириш, 19.20 — Реклама. 19.30 — Муқимий номидаги Давлат музикали театридан «Қалам қошлигим» спектакли олиб кўрсатилади. 22.00 — Москва кўрсатишлари.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.55 — Москва кўрсатишлари, 22.00—Тошкент кўрсатади: «Қизлар» (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — Тошкент кўрсатишлари.

22 август, ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.30 — Кўрсатишлар программаси, 18.35 — Ўсмирлар учун эшиттириш. 19.15 — Теленгиликлар, 19.30 — Музикали саёҳат, 20.30 — Кўрсатишлар программаси. 20.35 — Ўзбек тилида теленгиликлар, 20.55 — Кино лениннома, 21.20 — Жаҳон халқлари куйлари, 22.00 — Техника моҳир қўлларда, 22.25—«Оламга саёҳат» киноэшиттириш.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.55 — Москва кўрсатишлари, 18.00 — Мультфильм, 18.30 — «Талантлар ва муҳлислар» (бадиий фильм), 19.55 — Москва кўрсатишлари.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00—Тошкент кўрсатишлари.

23 август, ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — Кўрсатишлар программаси, 10.00 — Рақсга тушамиз, 10.35— «Алёнка» (бадиий фильм), 12.00 — Москва кўрсатишлари, 16.55 — Тошкент кўрсатади, 20.00 Москвадан футбол бўйича «Спартак» (М) — «Динамо» (К) учрашуви олиб кўрсатилади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

15.15 — Москва кўрсатишлари, 20.00 — Тошкент кўрсатади; Қозоқ тилида эшиттириш, 20.40 — Спорт ҳафта ичида, 21.00—Концерт, 21.40 — Беш йиллик илғорлари, 21.55 — «Халқ қасоскорлари» (бадиий фильмнинг иккинчи серияси).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — Душанба кўрсатишлари.

24 август, ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — Кўрсатишлар программаси, 10.00 — Гимнастика, 10.20 —«Уйлаб топ», 10.50 — «Кемалар қўрғонларни қамал қилади» (бадиий фильм), 12.25 — Оталар жасорати, 12.55 — Кинофильм, 16.55 — Кўрсатишлар программаси, 17.00 — «Звездочка» киноальманахи. 17.35 — «Ахборот» программаси, 18.05—«Янги қиз» (бадиий фильм), 19.35 — Кўрсатишлар программаси, 19.40 — «Ёшлик» студияси кўрсатади, 20.40 — Ахборот» программаси, 21.10—«Узбекистон чорвадори», 21.50—«Баҳор» давлат халқ рақс ансамблининг концерти, 23.00 — Москва кўрсатишлари.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.00 — Москва кўрсатишлари.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 — Фрунзе телестудиясининг кўрсатишлари.

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Концерт, 9.30 — Увертюралар, 10.30 —Қўшиқ ва романслар, 11.15 — «Дугоналар» радиожурнали, 12.15 — Концерт (талабаларга мувофиқ), 13.30 — Қўшиқлар, 15.10 — «Правда» газетасининг обзори, 15.20 — «Сиҳат-саломатлик» радиожурнали, 15.40 — У. Отаев куйлайди, 16.00 — Эстрада концерти, 17.20 —Уйғур куйлари, 17.50 — «Идеология ва ҳаёт», 18.00 — Концерт, 18.40 —Спорт, 19.20 — Концерт (халқ талантлари), 20.00— «Лениннома» программаси, 20.30 — Ватан ва партия ҳақида қўшиқлар, 21.00— «Қардош социалистик мамлакатларда», 21.10 — Концерт (қишлоқ меҳнаткашлари учун), 22.20 — Лирик концерт, 23.10 — Концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида: 10.00 — Цирк томошалари, 10.40 — Соғлом танда —соғ ақл («Ёшлик» студияси), 11.20 —Сеҳрли чироқ (эртак).

12.00 дан—Москва кўрсатади

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

16.55 — Кўрсатишлар программаси, 17.00 — Теленгиликлар (рус тилида).

Ўзбек тилида: 17.10 — Қўғирчоқ театри (болалар учун), 17.40 — Куйла, дуторим! (кинофильм), 18.00 — Азамат ўлка ёшлари («Ёшлик» студияси), 19.00 —Теленгиликлар, 19.15 — Уйғур ансамблининг концерти, 19.55 — Кўрсатишлар программаси.

20.00 дан — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

15.00 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

20.00 — И. Моисеев раҳбарлигидаги Давлат рақс ансамбли (рус тилида).

Ўзбек тилида: 20.40 — Спорт ҳафта ичида, 21.00 — Халқ куйлари, 21.40 —«Ы» операцияси ва Шурикнинг бошқа саргузаштлари (бадиий фильм).

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 16 VIII да Бой ила хизматчи, 17/VIII да Мирзо Улуғбек. Спектакллар кеч соат 7 яримда бошланади.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА— 16/VIII да ва 17/VIII да Қайнона.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

«Трясогузка» армияси яна жангда (эрталаб соат 9-45 минутда), Тайга хўжайини (эрталаб 11 яримда), Қизларни ўғирлаш (кундуз ва кечқурун) — САНЪАТ САРОЙИ.

Ҳужумкор бўл — «ЧАЙКА», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Қўзғолончилар — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун). «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 4 ва кеч 9-45 минутда).

Бомбай туч оғушида — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда), «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Сокин кварталдаги қотиллик— «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 2, кеч 6 ва 8 да).

Менинг ҳаётимсан (ўзбек тилида, 1 ва 2-серия) — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Питкиннинг касалхонадаги саргузашти — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

ТОШКЕНТ ШАҲАР 22-ПРОФ-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ 1969-1970 ўқув йилига

УҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти қуйидаги касблар бўйича малакали ишчилар тайёрлайди:

пардозчи (ўқиш муддати 1 йил), бўёқчи (1-йил), сантехника слесари (2 йил), дурадгор (1 йил), ғишт терувчи (1 йил).

Билим юртига 8-10 синф ҳажмида маълумотли 15-18 ёшдаги ўспиринлар қабул қилинади.

Ўқишга қабул қилинганлар кунига уч марта бепул овқат, уст-бош, шаҳардан ташқарида турувчилар ётоқхона билан таъминланадилар.

Машғулотлар 1 сентябрдан бошланади.

Билим юртига кирувчилар директор номига ариза, паспорт ёки туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома, маълумоти ҳақида ҳужжат, турар жойидан справка, олтита фотосурат (3х4 см.) топширадилар.

Адреси: Тошкент шаҳар, Астрахань кўчаси, 12-уй (22-автобуснинг «Дегтяров», 5, 12-трамвайларнинг «Кўк бозор» бекатлари).

Тошкент шаҳар Киров район партия комитети, меҳнаткашлар депутатларининг Киров район Совети ижроия комитети

Шомаҳмуд ШОАҲМЕДОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оиласига таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 336545, Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323, Масъул секретарь — 334455, Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283, Партия турмуши — 333469, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331216, Халқаро ҳаёт — 337604, Коммунистик тарбия — 331455, Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780, Совет қурилиши — 333258, Қишлоқ хўжалиги — 337604, Адабиёт ва санъат — 332036, 337221, Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451, Маданий ахборот ва спорт — 332347, Оммавий ишлар ва хатлар —338679, 333553, Иллюстрация — 334524, Стенографистка — 337343, Корректура — 337162, Эълонлар — 338142, Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48—85, Бухоро 43—141, Қарши 22—82, Наманган 21—88, Нукус 42 62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55.

№ Б. — 190. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633 Р. 03223.